"...Niciodată nu l-am certat pe un credincios care are îndoieli ; niciodată nu i-am cerut cuiva să creadă orbeste. Dacă făceam astfel, ar fi însemnat să dau dreptate tocmai acelora care-i ceruseră să creada ca ei , fără să-si mai pună vreo întrebare.
Dimpotriv, am socotit intotdeauna că discutiile, cu idei dintr-o parte si din alta, sunt cât se poate de folositoare , dacă sunt purtate cu cinste omenească si numai din dorinta de a afla adevarul"

Părintele CLEOPA

Despre BISERICĂ
Arhimandrit Cleopa Ilie - "Călăuză în credința ortodoxă"

Pricina care m-a făcut să pun această lucrare sub forma unui dialog cu sectarii a fost următoarea: nu de mult, într-una din zile, m-am pomenit în chilia mea cu un predicator adventist din Bacău, care, la stăruinta unui dascăl cunoscut al meu, a venit până aici, însotit de dascăl si de un alt om - anume lon Lazăr -, care de curând trecuse la adventisti. Pe acesta bunul dascăl s-a luptat să-l aducă până aici împreună cu predicatorul său adventist, zicându-i că dacă predicatorul va dovedi în fata unui preot că adevărul este de partea lui, apoi omul să rămână la ei; iar de nu, apoi să revină la Biserica si credinta lui ortodoxă.

Întelegând de la tânărul dascăl pricina venirii lor, am început discutia în cele ale credintei cu predicatorul adventist, de fată fiind si omul care venise să se lămurească. Asa că după o discutie cu întrebări si răspunsuri, predicatorul si-a luat geanta si pălăria, pregătindu-se de plecare, iar crestinul, care ascultase cu luare aminte cele discutate de noi, i-a zis: Cumetre, eu nu mai merg cu dumneata, ci rămân aici, că Dumnezeu m-a adus aici, ca să nu mă rătăcesc!" La care predicatorul i-a răspuns, iesind pe usă: Eu nu am cu cine vorbi aici, că nu sunt înteles!"

Astfel, omul a rămas aici cu dascălul si a mers la Sfânta Biserică, apoi, după o sfătuire mai cu temei, i-am dat si o brosură în care se combăteau rătăcirile adventiste si asa, împre- ună cu dascălul, a plecat, urmând Biserica pe care o părăsise.

Asadar, aducându-mi aminte de multele întrebări puse de predicatorul adventist, m-am gândit ca in cele ce urmează, să răspund - măcar mai pe scurt -, atât lui, cât si la alti sectari, sub forma unui dialog între preot si sectar, în acest fel:

Preotul: Pentru care pricină ai venit aici dumneata?

Sectarul: Am venit aici ca să-ti arăt adevărul!

Preotul: Da, adevărul este bine de a se căuta întru toate. Dar cam despre ce vrei să întrebi mai întâi?

Sectarul: să-mi spui dumneata, mai întâi, ce este Biserica?

Preotul: Ascultă, omule. Biserica este asezământul sfânt, întemeiat de Cuvântul cel întrupat al lui Dumnezeu, spre sfintirea si mântuirea oamenilor.

Sectarul: Eu vreau să stiu cum întelegeti voi, ortodocsii, cuvântul Biserică din Sfânta Scriptură.

Preotul: la aminte, omule, cele ce-ti spun: Cuvântul Biserică în dumnezeiasca Scriptură are mai multe întelesuri si mai multe numiri. lar Sfânta Scriptură se foloseste când de un înteles, când de altul, când de o numire, când de alta.

Sectarul: Care sunt acele întelesuri si numiri diferite ale Bisericii în Sfânta Scriptură?

Preotul: Mai întâi, prin cuvântul Biserică, Sfânta Scriptură a Noului Testament întelege ierarhia superioară si conducătoare a Bisericii, pe care a întemeiat-o Mântuitorul nostru lisus Hristos.

Sectarul: Care este acea ierarhie superioară si conducă- toare pusă de Mântuitorul în Biserică?

Preotul: Această ierarhie o formează Sfintii Apostoli si urmasii lor: episcopii, preotii, diaconii (Matei 18, 18; Fapte 6, 3-6; 20, 28; loan 20, 22-23; Efes. 4, 11-12; I Tim. 3, 1-12; 4, 14; Apoc. 21, 14; Evrei 13, 17). lerarhia bisericească are obârsia în însusi Domnul nostru lisus Hristos (Matei 10, 1; Luca 10, 1) si în pogorărea Sfântului Duh peste apostoli la Cincizecime. Nici unul dintre ei nu si-a luat singur cinstea, ci cei chemati de Dumnezeu, ca si Aaron, zice Sfântul Apostol Pavel (Evrei 5, 4). Si El (lisus Hristos) a dat pe unii apostoli, pe altii prooroci, pe altii evanghelisti, pe altii păstori si învătători, spre desăvârsirea sfintilor, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos (Efes. 4, 11-12). Comunitatea Bisericii este organizată ierarhică. Biserica face deosebire între păstori si turmă, cler si popor, împreună slujitori sau lucrători cu Dumnezeu (I Cor. 3,9).

Sectarul: când a pus Mântuitorul această ierarhie în Biserică?

Preotul: Atunci când a zis către Apostolii Săi: Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, si cine se leapădă de voi, de Mine se leapădă (Luca 10, 16); si iarăsi, când a zis: Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit si Eu pe voi (loan 20,21; 17, 18s.a.).

Sectarul: Ce puteri deosebite a dat Mântuitorul acestei ierarhii superioare si conducătoare a Bisericii?

Preotul: Mântuitorul a înzestrat cu multe puteri si daruri această ierarhie superioară a Bisericii Sale (I Cor. 12, 28).

Sectarul: Care sunt acele puteri si daruri de care spui?

Preotul: Mântuitorul mai întâi a dat ucenicilor Săi puterea de a lega si a dezlega păcatele oamenilor, în cer si pe pământ (Matei 18, 18; loan 20, 22-23); le-a dat puterea disciplinară în Biserică de a pedepsi pe cei vinovati de călcarea poruncilor lui Hristos (I Cor. 5, 4-5; 1 Tim. 1, 20; Matei 16, 18-19); i-a îmbrăcat cu putere de sus la Pogorărea Sfântului Duh (Luca 24, 49; Fapte 2, 2-4); i-a binecuvântat pe ei cu prilejul înăltării Sale la cer (Luca 24, 51); i-a trimis să propovăduiască Evanghelia la toată zidirea si să boteze în numele Sfintei Treimi - al Tatălui, al Fiului si al Sfântului Duh (Matei 28, 18-20).

Sectarul: Care e cea mai mare autoritate în Biserică?

Preotul: Cea mai mare autoritate în Biserică sunt episcopii ca urmasi directi ai Sfintilor Apostoli, despre care Sfântul Apostol Pavel zice în Scrisoarea 1 către Corinteni (12, 28): Si pe unii i-a pus Dumnezeu în Biserică, întâi pe apostoli, al doilea pe prooroci, al treilea pe învătători... Fericitul Teodorit al Cirului, lămurind textul din 1 Timotei 3, 13, spune că Ťpe cei ce se numesc acum episcopi, îi numeau atunci Apostoli; cu trecerea timpului numele de Apostol s-a rezervat însă Apostolilor cu adevărat, iar cel de episcop s-a dat celor numiti odinioară Apostoliť. Sfântul Ciprian sustine că fără episcop nu este Biserică. Episcopul este centrul puterii duhovnicesti si capul văzut al Bisericii dintr-o anumită regiune. Sinodul episcopilor este autoritatea cea mai mare a Bisericii dintr-o parte a crestinătătii, iar sinodul ecumenic este autoritatea cea mai înaltă a Bisericii Ortodoxe.

Sectarul: Dar cum se mai întelege cuvântul Biserică în Sfânta Scriptură?

Preotul: Prin cuvântul Biserică în Sfânta Scriptură se mai întelege si totalitatea credinciosilor care sunt botezati în numele Preasfintei Treimi (al Tatălui, al Fiului si al Sfântului Duh), care se mântuiesc prin păzirea si lucrarea tuturor poruncilor lui Hristos si care urmează întru toate asezământul pus de Mântuitorul si de sfîntii săi apostoli în Biserică (Matei 16, 18; Efes. 2, 19-22; 4, 11-15; Col. l, 18-20).

Sectarul: Care sunt mărturiile din Sfânta Scriptură care adeveresc numirea Bisericii sub acest înteles?

Preotul: Biserica ca totalitatea credinciosilor (păstor si turmă la un loc) are prea multe mărturii scripturistice, între care este si aceasta: Ci precum într-un singur trup avem multe mădulare si mădularele nu au toate aceeasi lucrare, asa si noi, cei multi, un trup suntem în Hristos si fiecare suntem mădulare unii altora (Rom. 12, 4-5). Acest trup" este Biserica, iar Hristos este Capul Trupului, adică al Bisericii (Col. 1, 18; 1, 24; Efes. 1, 22-23; 4, 25; 5, 23; I Cor. 12, 27 s.a.).

Sectarul: Cum se mai întelege cuvântul Biserică în Sfânta Scriptură?

Preotul: Prin cuvântul biserică, în Sfânta Scriptură se mai întelege si biserica (materială) ca lăcas de închinare.

Sectarul: Ce întelegeti prin biserică - lăcas de închinare?

Preotul: Prin biserică - lăcas de închinare se întelege locul Sfânt menit cultului divin public, precum era templul din Vechiul Testament. Numele de Ťbisericăť în acest înteles îl întâlnim în multe locuri ale Sfintei Scripturi. Mântuitorul a cinstit încă de copil acest loc Sfânt, adică biserica - lăcas de închinare, căci de la vârsta de 12 ani a venit cu părintii Lui să se închine în templu (Luca 2, 46-48).

Această biserică - lăcas de închinare Mântuitorul a numit-o Ťcasă a Meať (Matei 21, 13) si în fiecare zi învăta poporul într-însa (loan 18, 20). Numele de biserică în întelesul de lăcas de închinare publică îl găsim iarăsi în Faptele Sfintilor Apostoli, unde se spune că Pavel si Varnava, ajungând în Antiohia, ...au stat acolo un an intreg, adunându-se în biserică si învătând mult popor (Fapte 11, 26). De asemenea, Apostolul Pavel zice, referindu-se tot la acest înteles: Căci mai intâi aud că, atunci când vă adunati în biserică, între voi sunt dezbinări si în parte cred (I Cor. 11, 18). Că în toate Bisericile sfintilor (crestinilor), femeile voastre să tacă în biserică... căci este rusinos ca femeile să vorbească în biserică (I Cor. 14, 34-35). În toate textele de mai sus, întelesul cuvântului biserică este clar si el arată lăcasul de adunare pentru cultul public.

Sectarul: Si care alte nume se mai dau Bisericii în Sfânta Scriptură?

Preotul: Biserica se mai numeste si ogorul lui Dumnezeu (I Cor. 3, 9), casa Domnului (Efes. 2, 19-22), Mireasa lui Hristos (II Cor. 11, 2; Apoc. 21, 2, 9; 22, 17 s.a.), adunarea cuviosilor (Ps. 149, 1) sau a oamenilor drepti (Ps. 110, 1), adunarea celor întâi născuti (Evrei 12, 23), turma lui Hristos (loan 10, 16), sfesnic de aur (Apoc. 1, 20; 2, 1), cetatea lui Dumnezeu (Ps. 86, 2; Apoc. 3, 12), cetatea Dumnezeului celui viu (Apoc. 21, 2; 22, 19), stâlp si temelie a adevărului (I Tim. 3, 15), sfatul sfintilor (Ps. 88, 6), trupul lui Hristos (Efes. 1, 22-23; Col. 1, 24), zidire dumnezeiască (I Cor. 3, 9), Biserică slăvită (Efes. 5, 27), Mireasa Mielului (Apoc. 19, 7; 21, 9); patria lui Dumnezeu pe pământ (Efes. 3, 15); casa Dumnezeului lui lacov (Isaia 2, 3), casa lui Hristos (Evrei 3, 6), lerusalimul cel Nou (Apoc. 3, 12; 21, 2), casa lui Dumnezeu (I Tim. 3, 15; Evrei 10, 21) s.a.

Biserica se înfătisează ca un cer nou si pământ nou, cum a văzut Isaia (65, 17), Petru (II Petru 3, 13) si loan în Apocalipsă (21, 1). Biserica este deci o lume nouă.

Sectarul: Dar câte Biserici aveti voi, ortodocsii?

Preotul: Biserica lui Hristos este una, deoarece Mântui- torul a întemeiat o singură Biserică (Matei 16, 18), nu mai multe, pentru că Biserica are un singur Cap, pe lisus Hristos, ea fiind înfătisată ca o singură Mireasă a lui Hristos (Efes. 5, 27), ca o casă a lui Dumnezeu si a lui Hristos (Evrei 3, 6; 10, 21), ca un trup unic al lui Hristos (Rom. 12, 5), ca o singură turmă (loan 10, 16; 21, 15). Biserica se numeste Sfântă pentru că Sfânt este Capul ei, Mântuitorul nostru lisus Hristos (Efes. 5, 25, 27), si în ea locuieste Duhul Sfânt.

Sectarul: Dar cum poate fi Biserica voastră Sfântă, dacă la voi se adună prin biserici tot felul de păcătosi si nelegiuiti?

Preotul: Intelege, omule, că păcătosii nu ating sfintenia Bisericii. Misiunea Bisericii tocmai aceasta este, de a face îndreptarea păcătosilor. Toti oamenii sunt păcătosi, asa că nici unul nu poate spune că e lipsit de păcate (Fac. 8, 20; Pilde 20, 9; lov 14, 4; lacov 3, 2; I loan 1,8). Stiu că voi, sectarii, aveti pretentia că în comunitatea

voastră se adună numai oamenii sfinti. Dar să stii că nu aveti dreptate. Vezi pe marele Apostol Pavel, care era vas al alegerii (Fapte 9, 15-16), si care zice despre sine că este cel dintăi păcătos între păcătosi (I Tim. 1, 15).

Mântuitorul a asemănat Biserica Sa, în diferite pilde, cu tarina care cuprinde grâu si neghină (Matei 13, 24-30, 36), cu năvodul care prinde si pesti buni si pesti răi (Matei 13, 47-50), iar marele Apostol Pavel spune că Biserica este casă în care se găsesc vase de cinste si vase de necinste (II Tim. 2, 20). Mântuitorul nu a venit să cheme pe cei drepti, ci pe cei păcătosi la pocăintă, căci nu cei sănătosi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi (Matei 9, 12).

Sectarul: Dar de ce ziceti voi, ortodocsilor, că Biserica voastră este sobornicească si apostolească?

Preotul: Prin cuvintele ŤBiserică sobomiceascăť, noi arătăm că Biserica noastră are menirea de a se răspândi în toată lumea, cuprinzând pe credinciosii din toate locurile, din toate timpurile si de la toate popoarele, ca o încununare a poruncii Mântuitorului, Care a zis: Mergând, învătati toate neamurile... (Matei 28, 19). Sfântul Apostol Pavel spune galatenilor si colosenilor că în Biserica lui Hristos nu se face deosebire de neam între credinciosi: Nu mai este elin si iudeu, tăiere împrejur si netăiere împrejur, barbar, scit, rob ori slobod, ci toate si întru toti Hristos (Col. 3, 11; Gal. 3, 28). Biserică sobomicească înseamnă unirea tuturor cu totul. Fiecare membru si toti la un loc stau în unire cu Biserica întreagă si aceasta cu fiecare membru.

I se mai spune sobornicească pentru că învătătura ei este conformă cu întregul adevăr primit de la Hristos, spre deosebire de sectă sau de erezie, care are numai o parte de adevăr. Ea este sobornicească sau universală (catolică) pentru că detine adevărul unic si universal. Ortodoxia nu este numai dreaptă credintă, ci si deplină credintă, adică adevărul întreg. De aceea i se spune sobornicească. Cu acest înteles găsim cuvântul prima dată la Sfântul Ignatie purtătorul de Dumnezeu, care zice că: Unde este Hristos, acolo este si Biserica sobornicească".

lar Ťapostolicăť se numeste Biserica Ortodoxă pentru că ea a fost întemeiată de Mântuitorul prin Sfintii Apostoli (Efes. 2, 20) si a fost răspândită în lume si organizată de la început tot prin Sfintii Apostoli. Apoi, pentru că păstrează neschimbată învătătura dată de lisus Hristos si de Duhul Sfânt prin Sfintii Apostoli. Si, în sfârsit, pentru că păstrează darurile Sfântului Duh de la Sfintii Apostoli prin succesiune, adică păstrează legătura harului neîntreruptă, de la apostoli si pănă astăzi, succesiune numită apostolică.

Apostolicitatea Bisericii este mărturisită atât de Sfânta Scriptură, cât si de Sfânta Traditie; ei i se mai zice apostolică si pentru că ea este zidită pe temelia apostolilor si a proorocilor, piatra din capul unghiului fiind însusi lisus Hristos, întru Care toată zidirea bine alcătuită creste, întru lăcas sfânt, în Domnul (Efes. 2, 20-22; 1 Petru 2, 4; Apoc. 21, 14). Ea trăieste viata în Hristos, asa cum a învătat de la Sfintii Apostoli, care sunt cei mai autorizati interpreti ai cuvintelor Mântuitorului.

Acelasi apostol îndeamnă pe credinciosii săi să se depărteze de învătătura si de învătătorii care nu se sprijină pe Sfintii Apostoli. El scrie tesalonicenilor: Drept aceea, fratilor, stati neclintiti si tineti predaniile pe care le-ati învătat, fie prin cuvânt, fie prin epistola noastră (11 Tes. 2, 15). Tot Sfântul Apostol Pavel spune lui Tit: De omul eretic, după întâia si a doua mustrare, depărtează-te (Tit 3, 10).

Sectarul: Ce întelegeti voi, ortodocsii, prin Biserica biruitoare si luptătoare si de ce ziceti voi că sunt două Biserici, una în cer si alta pe pămănt?

Preotul: Nu ai dreptate, omule, în cele ce zici si nu întelegi cele ce întrebi. Noi nu zicem că sunt două Biserici, ci una, după cum ti-am arătat mai sus. Dar noi mărturisim că Biserica cea una a lui Hristos se împarte în două părti: una văzută si pământească, a celor vii, si alta nevăzută sau a celor adormiti. Amândouă acestea alcătuiesc o singură Biserică, având acelasi Cap, pe Hristos (Rom. 14, 7-9; Efes. 1, 10; Matei 22, 32; 28, 18; Luca 15, 10; Filip. 2, 10; Efes. 2, 19; Col. 2, 10; Evrei 12, 23).

Asadar, întelege că Biserica celor vii sau pământească, văzută, se mai numeste si Biserica luptătoare, fiindcă membrii ei sunt încă în luptă cu puterile vrăjmase ale răului (Efes. 6, 11-13; Gal. 5, 17; 1 Petru 2, 11 s.a.). lar

prin Biserica biruitoare, noi întelegem Biserica pe care o formează toti îngerii si sfintii din ceruri, care au biruit puterile celui rău si au trecut în lumea cea nevăzută si cerească (Evrei 12, 23; Efes. 5, 27;Apoc. 21, lOs.a.).

Biserica este una singură, dar ea cuprinde pe cei vii de pe pământ, cât si pe cei care au adormit în dreapta credintă, care si ei sunt vii cu sufletul si slăvesc pe Dumnezeu alături de îngeri, si se roagă pentru mântuirea lumii întregi.

DESPRE SFÎNTA TRADIȚIE

Sectarul: Ce este Sfânta Traditie, pe care voi, ortodocsii, o socotiti al doilea izvor al descoperirii dumnezeiesti si o puneti în egalitate cu dumnezeiasca Scriptură?

Preotul: Sfânta Traditie sau Sfânta Predanie este învătătu- ra dată de Dumnezeu prin viu grai Bisericii, din care o parte s-a fixat în scris, mai târziu. Ca si Sfânta Scriptura, Sfânta Traditie cuprinde descoperirea dumnezeiască trebuitoare mântuirii noastre. Ea este viata Bisericii în Duhul Sfânt si curentul viu al vietii Bisericii, fiind al doilea izvor al descoperirii dumnezeiesti si, ca atare, având aceeasi autoritate ca si Sfânta Scriptură.

De la Adam si până la Avraam au trecut 3387 de ani(Hronograful de la Neamt), si cu 430 de ani cât au stat israelitii robi în Egipt (Gal. cap. 3), fac 3817 ani. In acesti ani, nici Sfânta Scriptură nu a fost si nici sâmbăta nu s-a tinut ca sarbatoare de vreun popor. Timp de atâtea mii de ani, oamenii cei credinciosi si alesi ai lui Dumnezeu s-au povătuit pe calea mântuirii numai prin Sfânta Traditie, adica după învătătura despre Dumnezeu însusită prin viu grai; si numai vreme de 1700 de ani - cât a fost de la Moise pâna la venirea Domnului - s-au călăuzit si de Sfânta Scriptură a Vechiului Testament.

Dupa cum mai înainte de a se scrie cartile Vechiului Testament lumea s-a povatuit la cunoasterea lui Dumnezeu si la calea mântuirii numai prin Sfânta Traditie (predania prin viu grai), tot astfel, mai înainte de a se scrie cartile Noului Testament, Sfânta Traditie a fost dreptarul după care primii crestini s-au povătuit la calea mântuirii. Primul care a semănat învătăturile Noului Testament prin viu grai în urechile oamenilor a fost însusi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care, trei ani si jumătate cât a vestit Evanghelia Sa, nu a scris nimic, ci neîncetat în această vreme a învătat poporul. Iar dupa ce Si-a împlinit ascultarea către Parintele Său, pe apostolii Săi nu i-a trimis să scrie, ci să propovaduiasca la toată lumea Evanghelia, spunându-le: Drept aceea, mergând, învătati toate neamurile, botezându-le în numele Tatalui si al Fiului si al Sfântului Duh, învătându-le sa pazeasca toate câte v-am poruncit voua. Si iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, pâna la sfârsitul veacului. Amin, (Matei 28, 19-20).

Din ziua întemeierii ei, anul 33 d.Hr., si până în anul 44 d.Hr., când Sfântul Matei a scris prima Evanghelie, Biserica s-a condus fãra Scriptura Noului Testament, s-a condus prin Sfânta Traditie, din care o parte va fi consemnată mai târziu în scris. De asemenea, au fost multe scrieri despre care s-a pretins că sunt inspirate si scrise de Sfintii Apostoli, dar Biserica a fost aceea care le-a admis, le-a recunoscut sau nu ca fiind inspirate, deoarece ea trăia adevărul Evangheliei mai înainte ca el să fi fost scris, îl traia prin Traditie.

Asadar, iată ce este Sfânta Traditie: izvorul si rădăcina ambelor Testamente - al celui Vechi si al celui Nou - si de aceea noi o numim al doilea izvor al descoperirii dumnezeiesti si o socotim ca având aceeasi autoritate si însemnătate ca si Sfânta Scriptură.

Sectarul: Sfânta Scriptură este cuvânt dumnezeiesc si nu este iertat a o înlocui sau a o schimba cu Traditia, care este cuvânt omenesc, pentru că scrie în Evanghelie: De ce si voi calcati porunca lui Dumnezeu pentru datina voastra? Iar apoi: ...ati desfiintat cuvântul lui Dumnezeu pentru datina voastra. Fătarnicilor, bine a proorocit despre voi Isaia, când a zis: ŤPoporul acesta... zadarnic Ma cinstesc ei, învătând învătaturi ce sunt porunci ale oamenilorť (Matei 15, 3, 6-9; Marcu 7, 13). De aceea nu este voie să înlocuim si sa schimbăm sau să adăugăm noi la Legea lui Dumnezeu, cuprinsa în Sfânta Scriptură, prin cuvântul omenesc al Traditiei.

Preotul: Nu este deloc adevărat ceea ce spui dumneata, căci Legea lui Dumnezeu nu este cuprinsă toată numai în Sfânta Scriptură. Auzi ce spune dumnezeiescul Evanghelist Ioan, că sunt si alte multe lucruri pe care le-a facut Iisus si care, daca s-ar fi scris cu de-amânuntul, cred ca lumea aceasta n-ar cuprinde cărtile ce s-ar fi scris. Amin (loan 21, 25). Iarăsi, acelasi Evanghelist Ioan scrie în una din epistolele sale: Multe având a va scrie, n-am voit sa le scriu pe hârtie si cu cerneală, ci nadajduiesc să vin la voi si sa vorbesc gura către gura, ca bucuria noastră sa fie deplină (II Ioan 1, 12). Asadar vezi că dumnezeiescul evanghelist mai mult se bucura cu ucenicii săi când avea posibilitate să le vorbească prin viu grai (predanie), decât atunci când le trimitea ceva în scris, iar voi, sectarii, tineti orbeste si nebuneste numai la cele scrise si nu băgati de seama că atât Mântuitorul cât si multi dintre apostoli n-au lăsat nimic în scris, ci au propovăduit prin viu grai. Cred că despre voi a proorocit marele Prooroc Isaia că uitându-va, va veti uita, dar nu veti vedea (Isaia 6, 9).

Sectarul: Crestinii nu trebuie să se lase ademeniti de alte învătături omenesti înselătoare, deosebite de cele dumnezeiesti ale Sfintei Scripturi, căci asa ne îndeamnă apostolul: Luati aminte să nu va fure mintile cineva cu filosofia si cu desarta înselaciune din predania omenească, dupa întelesurile cele slabe ale lumii si nu dupa Hristos (Col. 2, 8). Asadar datoria noastră este să ne ferim de înselăciunea predaniei (traditiei) omenesti.

Preotul: Dumneata, după cât văd, esti prea sucit la minte si la întelegere si nu poti face nici măcar această deosebire, de a întelege care sunt învătăturile cele cu predanie omenească si care sunt cele cu predanie apostolică si evanghelică. Ai adus aici un citat al Sfintei Scripturi care se referă la predania învătăturilor omenesti si la filosofia cea desartă a veacului de acum, si care nu are nici o legătură cu Sfânta Traditie cea evanghelică si apostolică a Bisericii lui Hristos. Apoi în dosul acestui citat, rău înteles de dumneata si de cei cu aceeasi întelegere asemenea dumitale, îti ascunzi viclenia si otrava eresului care te stăpâneste si te învată a te împotrivi Predaniei celei apostolice a Bisericii celei dreptmăritoare. Sfânta Traditie nu este predanie omenească, nici filosofie si nici desartă înselăciune, ci este Cuvântul lui Dumnezeu care s-a predat nouă prin viu grai. Marele Apostol Pavel ne învată si ne îndeamnă să tinem cu tărie predaniile, zicând: Deci, dar, fratilor, stati neclintiti si tineti predaniile pe care le-ati învătat, fie prin cuvânt, fie prin epistola noastra (II Tes. 2, 15). Iar voi, sectarii, îndemnati pe crestinii cei neîntăriti sa huleascasi să lase predaniile apostolesti si bisericesti, neîntelegând ca însasi Sfânta Scriptură este un rod al Duhului Sfânt, care a crescut din rădacina si din pomul Sfintei Traditii.

Sectarul: Sfânta Scriptură ne este de ajuns pentru credintă si pentru mântuirea noastrâ si deci nu avem nevoie si de Tradi- tie. Asa rezulta din cuvintele Apostolului Pavel către Timotei: De mic copil cunosti Sfintele Scripturi, care pot să te întelep- tească spre mântuire, prin credinta cea întru Hristos Iisus. Toată Scripîura este insuflată de Dumnezeu si de folos spre învătătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înteleptirea cea întru dreptate... (II Tim. 3, 15-16). Cuvintele sunt limpezi; oricare adaos la Sfânta Scriptură este de prisos.

Preotul: Aici este vorba numai de Scriptura Vechiului Testament, căci cea a Noului Testament nu era încă scrisa. Pavel îi scrie lui Timotei că Vechiul Testament îi poate servi ca cel mai bun învătător pentru întărirea credintei în Hristos si pentru educarea în crestinism. Dupa tâlcuirea voastră, a sectarilor, ar urma ca nici cărtile Noului Testament - care în marea lor majoritate aveau să fie scrise în perioada ce a urmat acestei scrisori adresate de Apostolul Pavel lui Timotei - să nu fie primite, ci să ne tinem numai de cele ale Vechiului Testament, despre care aminteste aici Marele Pavel lui Timotei.

Sectarul: Nu putem admite Traditia, pentru ca în ea au intrat cu vremea multe elemente false si astfel, mai ales astăzi, nu mai putem deosebi Traditia cea adevărată si apostolica de cea falsa.

Preotul: Ascultă, omule! Nu crede în aceasta privintă mintii tale, nici celor întunecati la întelegere asemenea tie. Crede cele ce auzi de la noi, că Biserica lui Hristos a statornicit adevarurile de credintă - dezvoltate de-a lungul Traditiei - prin canoanele Apostolice, prin canoanele Sfintelor Sinoade ecumenice, ale celor locale, ale cartilor simbolice, prin marturisirile de credinta, întocmite de sfinti arhierei făcatori de minuni, statornicind dreptarul sfintei credinte ortodoxe, care era atacată de multe cete eretice existente în acele vremuri.

Cât priveste neschimbarea si nealterarea Sfintei Traditii, aceasta se poate controla în baza urmatoarelor conditii:

1. Sa nu cuprinda în sine contraziceri; să nu se contrazică cu Traditia apostolică sigura; sa nu se contrazică cu Sfânta Scriptura. Numai fãra astfel de contraziceri este posibil ca o învatãturâ oarecare din Traditie sa provină de la Mântuitorul sau de la Sfintii Apostoli, care au fost sub înrâurirea directă a Sfântului Duh.

2. Să fi fost tinută de Bisericile apostolice si sa aibă continuitate neîntreruptă si controlată până astăzi.

3. Să fi fost recunoscută si urmată totdeauna de întreaga Biserică ecumenică.

4. Să fie în perfect acord cu toti, sau daca nu, cel putin cu cea mai mare parte a pãrintilor si învătătorilor bisericesti.

Când o traditie nu împlineste aceste conditii, ea nu poate fi adevărată si sfânta, deci nu poate fi admisa sau urmată.

Sectarul: Cu toate aceste verificări pe care ziceti ca le-a facut si le face Biserica Ortodoxă referitor la adeverirea Traditiei, noi mai siguri suntem pe învătăturile cuprinse în Sfânta Scripturâ. Căci primii crestini primeau numai cele scrise în Sfânta Scriptura, după cum este scris: Acestia (iudeo-crestinii din Bereea) erau mai buni la suflet decât cei din Tesalonic; ei au primit cuvântul cu toata osârdia, în toate zilele, cercetând Scripturile, daca ele sunt asa (Fapte 17, 11). De aici urmează ca noi trebuie să tinem numai învătăturile pe care le gasim scrise în Sfânta Scriptură.

Preotul: Dumneata si cei asemenea dumitale întelegeti sucit si cu rătăcire si va laudati că tineti numai învătăturile scrise în Sfânta Scriptură. Iar marele Apostol Pavel va rusinează pe voi, căci el laudă pe crestinii din Corint nu pentru că tineau învătăturile cele scrise, ci pentru ca îsi aduceau aminte de el si tineau cu tărie la învatăturile cele nescrise pe care le primiseră prin Predanie (Traditie) de la el, scriindu-le: Fratilor, va laud ca în toate vă aduceti aminte de mine si tineti predaniile cum vi le-am dat (I Cor. 11, 2). Oare cum este bine: să facem ca voi si să tinem numai învătăturile scrise, sau să urmăm pe marele Apostol Pavel, care lauda pe cei ce tin predaniile nescrise? Ba mai mult, noi vă dovedim că Sfintii Apostoli si Evanghelisti au crezut si au predicat multe din Sfânta Traditie pe care o mosteniseră din vechime si care lucruri nu se găsesc scrise în Sfânta Scripturâ. Voi vă lăudati că tineti numai cele scrise, însă Apostolii propovăduiesc si din cele nescrise în Sfânta Scriptură.

Sectarul: Unde se vede că Apostolii ar fi predicat afara de cele ce sunt scrise în Sfânta Scriptură?

Preotul: Iată câteva dovezi: Sfântul Apostol Iuda, în epistola sa cea soborniceasca, printre altele zice: Dar Mihail Arhanghelul, când se împotrivea diavolului, certându-se cu el pentru trupul lui Moise, n-a îndrăznit să aducă judecata de hulă, ci a zis: ŤSă te certe pe tine Domnul!ť (1, 9). Ia caută dumneata în toată Sfânta Scriptură si vezi daca vei afla scrise aceste cuvinte. Dar si mai jos, în aceeasi sfântă epistola, acelasi apostol aminteste de proorocia lui Enoh, zicând: Dar si Enoh, al saptelea de la Adam, a proorocit despre acestia, zicând: Iată, a venit Domnul cu zecile de mii de sfinti ai Lui, ca să facă judecata împotriva tuturor si să mustre pe toti nelegiuitii de toate faptele nelegiuirii lor, în care au făcut farădelege, si de toate cuvintele de ocară pe care ei, păcătosi, netemători de Dumnezeu, le-au rostit împotriva Lui (luda 1, 14-15).

Dar nu numai Iuda Apostolul vorbeste din Traditie, ci si marele Pavel, în epistola a doua către Timotei, iata ce zice: După cum Iannes si Iambres s-au împotrivit lui Moise, asa si acestia stau împotriva adevarului, oameni stricati la minte si netrebnici pentru credinta (11 Tim. 3, 8). Si iarăsi, marele Apostol Pavel, adresându-se preotilor din Efes, le zice: ...sa va aduceti aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El a zis: Mai fericit este a da, decât a lua (Fapte 20, 35). Acum te întreb pe dumneata, care crezi numai cele scrise, de unde au luat acesti doi apostoli - Iuda si Pavel - cuvintele de mai sus, caci nicăieri în Sfânta Scriptura nu le vei afla scrise? Vezi cum Apostolii au vorbit si au folosit Sfânta Traditie si cum gresiti voi, hulind învatătura cea nescrisă a Sfintei Traditii?

Sectarul: Totusi, nu este cu putintă ca Sfânta Traditie să se fi putut păstra până astazi în întregime si în toata curatenia ei de la început si de aceea noi avem garantie mai mult in învataturile scrise din Sfânta Scriptură.

Preotul: Omule, nu fii surd la întelegerea celor bune. Ai văzut în cele de mai sus că marele Apostol Pavel lauda pe crestinii din Corint pentru că au tinut cu tarie predaniile cele nescrise asa cum le primiseră din gura lui. Ai auzit ca Apostolii însisi au folosit în propovăduirea lor cuvinte direct din Sfânta Traditie, cum sunt cele cu proorocia lui Enoh si celelalte ti-am arătat încă si prin ce mijloace s-a pastrat de-a lungul veacurilor Sfânta Traditie si care sunt semnele care garanteaza nealterarea si curătenia ei, si totusi dumneata la toate ai ramas neîntelegător si nesimtitor, spunându-mi că nu ai garantie decât în cele scrise. Acest lucru ma face sa-ti spun: Deschide, omule, urechile tale cele de gând si auzi pe acelasi mare Apostol Pavel, care îndeamna si sfatuieste pe crestinii din Tesalonic sa fie foarte atenti si vigilenti în pastrarea Sfintei Traditii, zicându-le: Fratilor, stati neclintiti si tineti predaniile pe care le-ati învatat, fie prin cuvânt, fie prin epistola noastra (II Tes. 2, 15). Iar în alt loc: Chiar daca noi sau un înger din cer v-ar vesti alta Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o, sa fie anatema (Gal 1 8) întelege deci ca anatema este tăiere de la trupul tainic al Bisericii lui Hristos si pogorâre de viu în iad cu dracii, si sub aceasta înfricosata osândă esti tu si toti ereticii sectari, care asemenea tie nu voiesc a crede învatăturile cele propovaduite si vestite de apostoli prin viu grai.

Sectarul: Cum a putut a se pastra vreme de mii de ani aceeasi normă a Sfintei Traditii în Biserică, de vreme ce preotii si scriitorii vostri bisericesti schimba de la zi la zi adevarul Sfintei Scripturi si predaniile apostolice, care la început au existat curate si nealterate? După cum, daca iei în mana o Biblie chiar de acum 50 de ani si o pui alaturi cu cele de azi, nu mai seamănă nicidecum, tot asa au fâcut arhiereii si preotii vostri si cu alte carti sfinte si cu Sfânta Traditie, pe care voi, ortodocsii, vă lăudati că o tineti asa cum ati mostenit-o de la apostoli.

Preotul: Nu este deloc adevărat ceea ce sustii dumneata. Biserica lui Hristos este ocrotită de Duhul Sfânt si nu poate gresi (Matei 10, 17-20; Ioan 14, 16-26; 15, 26; 16, 12-14; I Tim. 3, 15 s.a.), fiind condusâ în chip nevăzut de însusi întemeietorul ei, Iisus Hristos, pâna la sfârsitul veacurilor (Matei 28, 20 s.a). Daca unii scriitori bisericesti, fie arhierei, preoti sau laici, au tradus Biblia din alte limbi sau au îndreptat vreun cuvânt învechit în felul lui de a se exprima, în limba de azi a poporului nostru, apoi aceasta a fost o îndreptare si corectare de exprimare, iar nu o schimbare de fond a textului biblic. Dacă ar învia astăzi un român de pe vremea lui Mircea cel Bâtrân sau a Marelui Stefan si ai vrea să vorbesti cu el, aproape că ti-ar părea că este din altă natie, căci nu se mai vorbeste azi întocmai limba poporului nostru cu cea care se vorbea atunci. Tot astfel si cărtile de pe atunci, trecând vremea, s-au corectat de scriitori după vorbirea de azi, dar nu s-a schimbat întelesul lor scripturistic si tainic.

Ti-am spus mai înainte că temeiurile pe care se reazemă Sfânta Traditie si prin care se asigură păstrarea curăteniei ei originale si transmiterea ei peste veacuri au fost: simbolurile vechi de credintă, canoanele apostolice, definitiile dogmatice ale celor sapte Sinoade ecumenice s.a.

Aici mai adaug că în pastrarea neschimbată a Sfintei Traditii avem si alte mărturii de mare importantă, precum sunt:

1. Literatura patristica. Scrierile Sfintilor Părinti si ale apologetilor din vechime sunt pline de astfel de mărturii, care dovedesc că Sfânta Traditie s-a bucurat totdeauna, în Biserica crestină, de aceeasi înaltă pretuire:

- Sfântul Ignatie Teoforul, Părinte Apostolic, ucenic al apostolilor (f 107 d.Hr.), dupa cum ne mărturiseste istoricul Eusebiu dm Cezareea, îndemna pe credinciosii de pe vremea sa să se ferească de învătăturile ereticilor si să păzească numai Traditia apostolică;

- Sfântul Policarp, episcop al Smirnei, tot un Părinte Apostolic (f 156 d.Hr.), după mărturia aceluiasi istoric, a predat credinciosilor săi aceleasi cuvinte (învătături) pe care le-a auzit el direct de la apostoli;

- Hegesip, ne mărturiseste tot Eusebiu de Cezareea, s-a sârguit să adune la un loc toate traditiile apostolice, si a adunat mai multe din ele în cinci cărti, care însă cu timpul s-au pierdut;

- Sfântul Irineu (f 202 d.Hr.) mărturiseste pentru traditie în scrierile sale: Toti care voiesc să cunoască adevărul, trebuie să se îndrepte către Traditia apostolica, în toată lumea cunoscută";

- Origen (+ 254 d.Hr.) scria: □Să fie păstrată Traditia bisericească predată prin ordinea succesiunii de la apostoli, care exista în biserici până în ziua de astăzi".

- Sfântul Vasile cel Mare (f 379) mărturisea: □Dintre dogmele si propovăduirile pastrate în Biserica, unele le avem din doctrina cea scrisă, iar altele le-am primit din Traditia apostolilor, prin succesiune, în taină, nescrise; si acelea si acestea au aceeasi putere către evlavie".

- Sfântul Epifanie (f 403 d.Hr.) zicea: □Trebuie păstrată Traditia, pentru că nu este cu putintă a afla toate în Sfânta Scriptură; Sfintii Apostoli au depus unele în scrisori, altele în Traditie...".

- Sfântul Ioan Gură de Aur (f 407) scrie: □De aici (din II Tes. 2, 15) se vede că Apostolii n-au predat toate prin scrisoare, ci multe fară scrisori, dar si acestea nescrise sunt demne de crezare. Dacă este Traditie, atunci nu căuta nimic mai mult".

- Sfântul Grigorie de Nyssa (+ 394) scria: □Avem Traditia ajunsă la noi de la pârinti, ca o mostenire prin succesiune de la apostoli, transmisă prin sfintii ce au urmat .

- Clement Alexandrinul (f 215 d.Hr.) zice: □Aceia care explică Scriptura contra Traditiei bisericesti, au stricat norma adevarului.

- Tot asa de hotârât în această privintă scria si Sfântul Ciprian (+ 258): □Dacă ne vom îndrepta noi la izvorul Traditiei dumnezeiesti, atunci se va curma rătăcirea omenească".

2. Practica veche a Bisericii este, de asemenea, o impor- tanta mărturie despre valoarea Sfintei Traditii si despre pretuirea pe care a avut-o ea de la început pâna astăzi.

3. În Biserică, înca de la început s-au ivit eretici, care, pentru a-si sustine părerile (rătăcirile), sustineau ca practicile lor fac parte din Traditia apostolică, socotind-o si ei ca având aceeasi autoritate ca si Sfânta Scriptură. Cei care i-au combătut, nu au negat valoarea Traditiei, ci au dovedit numai ca practicile si traditiile ereticilor erau false si nu puteau avea autoritatea Traditiei adevărate apostolice.

Să nu se uite că mărturiile de mai sus oglindesc în ele credinta din vremea apostolilor si imediat următoare pâna în secolul al IV-lea. Practica veche a Bisericii este, de asemenea, o importanta mărturie despre valoarea Sfintei Traditii si despre pretuirea pe care a avut-o de la început până azi.

Asadar trebuie tinută cu mare sfintenie Sfânta Traditie, deoarece în Sfânta Scriptură nu este cu putintă a afla toate cele spre mântuire. Sfânta Scriptură ne învată multe să facem, dar nu ne arată cum. De exemplu, ne cere să ne botezam, dar nu ne arată si cum; să ne mărturisim, dar nu si cum; să ne împărtăsim, dar nu si cum; să ne cununăm, dar nu si cum; să ne rugăm, dar nu si cum, si unde, si când; să facem semnul Sfintei Cruci pe fata noastră, dupa cea scrisă: S-a însemnat peste noi lumina fetei Tale, Doamne (Ps. 4, 6), dar nu ne arată si cum.

Dar cine ne-a învătat pe noi, prin scriere, să ne închinăm spre răsărit? Care Scriptură ne arată graiurile chemării Sfântului Duh de la sfintirea Preacuratelor Daruri, adică la sfintirea pâinii si a paharului euharistic? Care învătătură din Sfânta Scriptură ne arată sa facem binecuvântarea apei botezului si sfintirea Hrismei (Sfântul si Marele Mir)? Care Scriptură ne învata despre întreita afundare a celui ce se botează si lepădările de satana de la Botez?

Rugăciunea de doxologie catre Sfânta Treime (adica ŤSlava Tatalui si Fiului si Sfântului Duhť) din care Scriptură ne-a rămas nouă? Si apoi acelasi mare Sfânt Vasile, dupa ce ne aratâ acestea, zice ca: □Daca ne-am apuca noi a lăsa cele nescrise, din obiceiuri, ca pe unele ce nu ar avea putere mare, am gresi la însesi cele mai de frunte, pagubind Evanghelia. Asadar obiceiul ce-1 tine Biserica nescris, ca unul ce este de origine apostoli ca si folosit de Sfintii Parinti ca Predanie ramasa de la ei în Biserica lui Hristos, are putere de lege".

Asadar trebuie retinut ca importanta si folosul Sfintei Traditii provine din raportul strâns ce exista între ea si Sfânta Scriptură, căci într-adevăr, ele stau într-un raport de strânsa legatura si de întregire reciprocă, bazat pe

faptul ca amândouă cuprind în ele Sfânta Descoperire si sunt pentru noi izvoarele acesteia. Prin urmare: a) este cu neputinta să se contrazica între ele si b) este cu neputintă sa nu existe între ele raporturi de reciprocitate.

Sfânta Scriptură are numai în Sfânta Traditie mărturia cea mai sigură pentru canonul cărtilor ei si pentru caracterul ei dogmatic (inspiratia ei divina), iar Sfânta Traditie numai prin Sfânta Scriptură îsi poate dovedi curatenia adevărurilor ei.

DESPRE CULTUL SFINTELOR ICOANE

Sfânta Scriptură opreste închinarea la chipuri cioplite si la alte asemănări văzute (les. 20, 4; Lev. 26, 1; Deut. 5, 8; Fapte 17, 29). Dar prin aceasta opreste numai închinarea întemeiată pe socotinta că însăsi aceste chipuri trebuie cinstite ca dumnezei, adică opreste închinarea la idoli. Nu opreste însă cinstirea unor semne si înfătisări ale lui Dumnezeu si ale sfintilor, când această cinstire nu rămâne la materia din care sunt făcute, ci duce gândul nostru la Dumnezeu sau la sfântul închipuit prin ele. Am văzut la capitolul despre cinstirea sfintelor moaste cinstirea ce se dădea unor brâie si stergare de pe trupul Apostolului Pavel. In Vechiul Testament ni se spune despre doi heruvimi sculptati, asezati deasupra chivotului Legii, sau de heruvimii brodati în catapeteasma din lăcasul sfânt (les. 25, 18-22; 26, 31 etc.). Inaintea lor se tămâia si se faceau închinăciuni (losua 7, 6; les. 30, 1, 7, 8). Precum ne ajutăm de cuvânt ca să ne ridicăm la cele mai presus de cuvânt, tot asa ne folosim si de icoană, ca să ne ridicăm mai presus de icoană. Si precum Dumnezeu vrea ca auzul nostru să se sfintească prin cuvinte curate, asa vrea ca si vederea noastră să se sfintească prin icoane cuvioase, ca prin amândouă aceste simtiri superioare, să pătrundă în suflet gânduri curate.

Sectarul: Nu trebuie să ne închinăm icoanelor, pentru că Dumnezeu este cu totul diferit de icoane, oricât de pretios ar fi materialul din care sunt făcute si oricât de artistic ar fi executate. Apostolul Domnului grăieste lămurit: Dacă suntem neamul lui Dumnezeu, nu trebuie să socotim că dumnezeirea este asemenea aurului sau argintului sau pietrei cioplite de mestesugul si de iscusinta omului (Fapte 17, 29).

Preotul: Aici nu cultul sfintelor icoane se înlătură, ci întelegerea gresită a păgânilor de a confunda pe Dumnezeu cu materia cioplită artistic a chipurilor de idoli, reprezentând pe zeii păgânilor atenieni. Apostolul Pavel tocmai vrea să le arate învătatilor atenieni în cuvântarea sa din Areopag, că dacă noi, oamenii, - după cum si ei însisi credeau - Ţsuntem neam al lui Dumnezeuť, adică avem suflet imaterial, care este chipul lui Dumnezeu în noi, de aici putem deduce că Dumnezeu este si El imaterial ca si sufletul nostru pe care îl avem de la El si după care suntem înruditi cu El; si deci Dumnezeu nu poate fi socotit identic sau confundat cu materia statuilor de zei din templele păgâne ale Atenei. Pe baza acestei deductii a mintii trebuie să spunem că Dumnezeu este eterogen (de altă natură) fată de materia statuilor, si de aceea este absurd a-L confunda cu o statuie oarecare, oricât de pretios este materialul din care este turnată si oricât de genială este creatia artistului care a executat-o.

In Ortodoxie sustinem întocmai acest adevăr. Avem icoane sfintite din aur si argint etc., executate cu măiestrie si cu talent, dar nu sustinem defel că Dumnezeu este identic si omogen (de aceeasi natură) cu aurul si argintul icoanei care-I reprezintă chipul. Noi învătăm că există un singur Dunmezeu, iar sfintele icoane au cu totul altă semnificatie decât aceea de a fi confundate cu Dumnezeu sau cu sfântul al cărui chip îl reprezintă. Ca urmare, învătătura noastră cu privire la sfintele icoane este identică cu cea din citatul de mai sus si nicidecum în contrazicere cu el, anume că dacă si cel din urmă om este mult superior si eterogen tuturor statuilor si icoanelor care-i reprezintă chipul, cu atât mai putin Dumnezeu ar putea fi omogen cu icoanele chipului Său. Dar prin aceasta nu se stirbeste cu nimic cinstirea sfintelor icoane.

Sectarul: Icoanele, ca si idolii, sunt simple obiecte mate- riale, neputincioase, iar Dumnezeu a osândit pe cei ce nădajdu- iesc vreun ajutor de la ele, căci zice psalmistul: Idolii neamuri- lor sunt argint si aur, lucruri făcute de mâini omenesti. Gură au si nu vor grăi; ochi au si nu vor vedea; urechi au si nu vor auzi, că nu este duh în gura lor. Asemenea lor să fie toti cei ce-i fac pe dânsii si toti cei ce se încred în ei (Ps. 134, 15-18; 113, 12-16).

Preotul: Citatul acesta al Sfintei Scripturi se referă numai la idoli si în nici un caz la sfintele icoane. lar dacă sfintele icoane sunt idoli, atunci si cei doi heruvimi din Vechiul Testament, precum si chipurile de heruvimi, cusute pe catapeteasma de acolo, sunt idoli. Adevărul însă este că nici unele, nici altele nu sunt idoli. Dacă chipurile de heruvimi au fost poruncite să se facă chiar de Dumnezeu, nu este cu putintă ca sfintele icoane să fie oprite de El. Si dacă cei ce le-au cinstit si li s-au închinat în Testamentul Vechi, la porunca directă a lui Dumnezeu - în timp ce idolatria era foarte aspru interzisă -, n-au putut cădea nicidecum sub osândă, atunci nu pot fi osânditi nici cei ce cinstesc sfintele icoane. Idolii, într-adevăr, sunt neputinciosi, dar sfintele icoane adeseori au dat dovada că au în ele putere dumnezeiască de a face minuni, punând în uimire uneori o lume întreagă. Acest fapt este foarte grăitor în sine însusi privitor la atitudinea pe care trebuie să o avem fată de sfintele icoane.

Sectarul: Cinstirea lui Dumnezeu în icoane si mai ales cinstirea icoanelor cu chipul lui Dumnezeu pe ele, este ceva păgânesc, pentru că numai păgânii si-au făcut asemănări ale lui Dumnezeu în diferite feluri si li s-au închinat, după cum ne mărturiseste Apostolul Pavel: (Păgânii) au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nestricăcios cu asemânarea chipului omului celui stricăcios si al păsărilor si al celor cu patru picioare si al târâtoarelor (Rom. 1, 23). Or, este absurd să ne întoarcem la idoli sau la un astfel de păgânism.

Preotul: Aici este vorba de idoli si de rătăcirile păgânilor relativ la credinta în Dumnezeu, iar nu de sfintele icoane ale crestinilor, care sunt cu totul altceva. în sfintele icoane, crestinii niciodată nu L-au închipuit pe Dumnezeu în asemănarea omului stricăcios, sau ca animal cu patru picioare, sau ca târâtor, ci, dimpotrivă, L-au zugrăvit asa cum S-a descoperit El oamenilor. Prin aceasta, crestinii si-au făcut o idee mai clară, mai intuitivă si mai precisă despre adevăratul Dumnezeu. Tocmai din acest motiv, sfintele icoane au fost întotdeauna un mijloc foarte potrivit pentru adâncirea evlaviei, mai ales la nestiutorii de carte, dar si la oricare om. Prin aceasta si artistii pictori si-au pus talentul în slujba si spre mărirea lui Dumnezeu, Care i-a înzestrat pe ei.

Sectarul: Dumnezeu nu poate fi văzut de oameni; de aceea nimeni nu stie cum este El si nu-I poate zugrăvi fata în icoane si a face o asemănare a chipului Său adevărat, căci Domnul a zis: ...nu poate vedea omul fata Mea si să trăiască (les. 33, 20), iar Evanghelistul loan, la fel, a zis: Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată (loan 1, 18; 1 loan 4, 12). Apostolul Pavel a zis, de asemenea: Cel ce singur are nemurire (Dumnezeu) si locuieste întru lumină neapropiată; pe Care nu L-a văzut nimeni dintre oameni, nici nu poate să-L vadă; a Căruia este cinstea si puterea vesnică. Amin! (I Tim. 6, 16).

Preotul: Este adevărat că pe Dumnezeu nimeni nu-L poate vedea în fiinta Sa, asa cum este, deoarece El este Duh (loan 4, 24), nevăzut ochiului material al omului si este nemărginit, încât nu numai ochiul, dar nici mintea sau priceperea omului nu-L poate cuprinde, pentru că ar rămâne coplesită de maiestatea infinită a fiintei Lui. De aceea, nu este de mirare dacă este cu neputintă să-L poată vedea cineva asa cum este. Arhiereii Ve- chiului Testament, când intrau o dată pe an în Sfânta Sfintelor, unde Se arăta în lăcasul Său văzut (în templu), tămâiau mult, potrivit unei rânduieli dumnezeiesti, ca să nu vadă cumva pe Dumnezeu si să moară (les. 30, 10; Lev. 16, 2, 12-13).

Dar trebuie stiut că icoana are ca model pe Însusi Iisus Hristos, Care la ai Săi a venit (loan 1, 11) si în mijlocul lor si cu ei a trăit. Cei trei apostoli au căzut la pământ când Iisus Hristos, pe Muntele Tabor, Si-a arătat strălucirea dumnezeirii în trupul Său (Matei 17, 6); străjerii de la Mormântul Domnului au căzut la pământ si ...s-au făcut ca niste morti, când au văzut trupul îndumnezeit al lui Iisus Hristos înviat din mormânt (Matei 28, 4); Apostolul Pavel a căzut orbit la pământ, când i S-a arătat Hristos-Dumnezeu pe drumul spre Damasc (Fapte 9, 3-8 s.a.). Astfel, vederea lui Dumnezeu a rămas, pentru oamenii muritori si mărginiti, ceva cu neputintă.

Totusi Biblia - si chiar istoria - ne mărturisesc că au existat adeseori teofanii, hristofanii sau pnevmatofanii (cazuri când Dumnezeu-Tatăl, Hristos ori Duhul Sfânt S-au arătat). Nu cumva este o contrazicere între aceste arătări si cele spuse mai sus, că Dumnezeu nu poate fi văzut de oameni? Nu! Căci dacă oamenilor le este cu neputintă a vedea vreodată fiinta lui Dumnezeu, în schimb, Dumnezeu Se poate face văzut ochiului si mintii omenesti în diferite chipuri sau sub diferite forme, fară ca omul să moară. Astfel:

1. Pe Dumnezeu-Tatăl L-a văzut Avraam în chipul a trei călători la stejaml Mamvri (Fac. 18, 1-3); L-a văzut Iacov, care a zis apoi: Am văzut pe Dumnezeu în fatâ si mântuit a fost sufletul meu (Fac. 32, 30); L-a vâzut

Moise tot în chip de om, grăind cu el Ťfată către fatăť, cum ar grâi cineva cu prietenul sâu (les. 33, 11); tot Moise L-a văzut în Muntele Horeb, în rugul ce ardea. si nu se mistuia. (les. 3, 2-4); L-a mai văzut apoi Isaia Proorocul, după cum însusi mărturiseste: ...am vâzut pe Domnul... Vai mie, câ sunt pierdut! Sunt om cu buze spurcate si locuiesc în mijlocul unui popor cu buze necurate. Si pe Domnul Savaot L-am văzut cu ochii mei! (Isaia 6, 1, 5); L-a văzut Sfântul Prooroc Daniel în chip de om bătrân si într-un cadru foarte minunat (Dan. 7, 9-10), iarăsi, Amos Proorocul ne mărturiseste zicând: Vâzut-am pe Domnul stând lângă altar (9, 1). Si tot asa Miheia zice: Am văzut pe Domnul stând pe tronul Său, si toată ostirea cerească stătea lângâ El, la dreapta si la stânga Lui (III Regi 22, 19).

Însusi Dumnezeu a anuntat că Se va arăta unora în chip văzut, după cum spune Sfânta Scriptură: Apoi a zis (lui Aaron si surorii lui, Mariam): Ascultati cuvintele Mele: De este între voi vreun prooroc al Domnului, Mă arăt lui în vedenie si în somn vorbesc cu el. Nu tot asa am grâit si cu robul Meu Moise... Cu el grâiesc gurâ către gurâ, la arâtare si aievea, iar nu în ghicituri, si el vede fata Domnului... (Num. 12, 6-8).

2. Pe Dumnezeu-Fiul L-au văzut în chip de om preamărit: Daniel Proorocul (Dan. 7, 13-15); diaconul Stefan (Fapte 7, 55-56); Apostolul Pavel, pe drumul Damascului (Fapte 9, 3-5), precum si dumnezeiescul Evanghelist Ioan (Apoc. 1, 8, 12-13, 20 s.a.).

3. Pe Dumnezeu-Duhul Sfânt L-au văzut multimile atât la Botezul Domnului, în chip de porumbel (Matei 3, 16; Luca 3, 21-22), cât si Apostolii la primele Rusalii crestine, în chip de limbi ca de foc (Fapte 2, 1-4).

După toate acestea este usor de înteles că nu este cu vreunei Persoane a Sfintei Treimi, asa cum fiecare dintre aceste Persoane a binevoit a se descoperi oamenilor.

Sectarul: închinătorii la icoane sunt sub puterea diavolului si vor primi de la Dumnezeu pedeapsa cea mai mare, căci scris este: Si i s-a dat ei să insufle duh chipului fiarei, ca chipul fiarei să si grăiască si să omoare pe toti câti nu se vor închina chipului fiarei (Apoc. 13, 15). Apoi mai departe: Si fiara a fost răpusă si, cu ea, proorocul mincinos, cel ce făcea înaintea ei semnele cu care amăgea pe cei ce au purtat semnul fiarei si pe cei ce s-au închinat chipului ei. Amândoi (fiara si proorocul cel mincinos, care este fiara a doua) au fost aruncati de vii în iezerul de foc, unde arde pucioasă. Iar ceilalti (închinători la chipul fiarei) au fost ucisi cu sabia care iese din gura Celui ce sade pe cal, si toate păsările s-au săturat din trupurile lor (Apoc. 19, 20-21). Astfel de pedepse vor primi toti cei ce se lasă amăgiti închinându-se la icoane.

Preotul: Nu sunt deloc adevărate cele ce ai urzit în desertăciunea mintii tale, căci nu închinătorii la sfintele icoane vor fi pedepsiti de Dumnezeu, ci închinătorii diavolului, care sunt sub puterea lui si i s-au închinat si i-au slujit. Acestia împreună cu cel căruia i s-au supus vor lua o dreaptă pedeapsă de la Dumnezeu. Căci în citatele de mai sus, chipul fiarei" nu înseamnă chipul lui Dumnezeu, al Fiului sau al sfintilor Săi zugrâviti în icoane sfinte, ci înseamnâ chipul diavolului sau al lui antihrist, iar acesta este o persoană puternică (mai probabil o colectivitate de astfel de persoane în colaborare), care, înainte de venirea a doua a Domnului, va actiona cu furie împotriva lui Iisus Hristos si a Bisericii Sale, fiind în slujba si puterea diavolului; în acesta va predomina un caracter bestial de fiară, în locul simtămintelor omenesti. Fiara dintâi este antihrist (om diavolesc sau diavol întrupat), apărut in lume sub aspect politic de stăpânitor (Apoc. 13, 1-10). Iar fiara a doua este antihrist sub o aparitie religioasă, de profet mincinos (Apoc. 13, 11-18). Diavolul, prin antihristul, sub o formâ sau alta, caută să întoarcă pe oameni de la închinarea la chipul lui Dumnezeu, către închinarea chipului său. Acesta este întelesul citatului de mai sus, si este de la sine înteles că închinarea din urmă, si nu cea dintâi, este oprită cu amenintarea celor mai cumplite pedepse.

Sectarul: Dacă icoanele sunt plăcute lui Dumnezeu si sunt învrednicite de puterea harului dumnezeiesc, de ce nu pedep- seste Dumnezeu pe cei ce le hulesc, le profanează si le distrug?

Preotul: Dumnezeu nu pedepseste îndată pe păcătosi si pe hulitori. El îi rabdă îndelung, pentru că nu vrea moartea păcătosilor, ci întoarcerea si îndreptarea lor. De aceea le dă timp de pocăintă. Nici chiar pe cei ce hulesc sau distrug Biblia nu-i pedepseste îndată, după cum nici pe cei ce au răstignit pe Fiul Său nu i-a pedepsit îndată. Însă îi asteaptă pe toti, în viata de dincolo, si numai la Judecata cea de apoi va răsplăti fiecăruia după faptele lui (lov 34, 11; Rom. 14, 10; II Cor. 5, 10; Ps. 61, 11; Pilde 24, 12).

DESPRE PREACINSTIREA SFINTEI FECIOARE MARIA

Sectarul: Dar pe Maria, Maica lui Iisus Hristos, de ce voi, ortodocsii, o cinstiti atât de mult si vă închinati la ea ca la Dumnezeu?

Preotul: Noi pe Preasfânta Fecioară Maria si Născătoarea de Dumnezeu o cinstim mai mult decât pe toti sfintii si îngerii, dar totusi nu-i aducem slujire ca lui Dumnezeu. Cinstirea ce i se dă ei se numeste preacinstire (supravenerare), si ei i se cuvine această preacinstire pentru că ea este Maica lui Dumnezeu, nu numai o "prietenă" a Lui, asemenea celorlalti sfinti. De aceea se spune în cântarea bisericească (axionul): "Ceea ce esti mai cinstită decât heruvimii si mai slăvită fără de asemănare decât serafimii". Ea este mai presus decât sfintii si îngerii, deoarece si îngerii si oamenii i se închină. Astfel, i s-a închinat ei arhanghelul Gavriil, la Buna Vestire (Luca 1, 28-29), si în acelasi chip i s-a închinat ei si Sfânta Elisabeta, maica Sfântului Ioan Botezătorul (Luca 1, 40-43). însăsi Sfânta Fecioară, prin Duhul Sfânt, prooroceste că pe ea o vor ferici toate neamurile: Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile, că mi-a făcut mie mărire Cel Putemic... (Luca 1, 48-49), adică cinstirea ei este voită de Dumnezeu.

Sectarul: Nu trebuie sâ dăm prea multă cinstire Fecioarei Maria, pentru că nici însusi Fiul ei, Iisus Hristos, n-a cinstit-o. Aceasta se vede din cuvintele Mântuitorului, redate de Sfântul Evanghelist Matei în textul următor: Cineva I-a zis: lată, mama Ta si fratii Tăi stau afară, căutând să-ti vorbească. Iar El i-a zis: Cine este mama Mea si cine sunt fratii Mei? Si, întinzând mâna către ucenicii Săi, a zis: lată mama Mea si fratii Mei. Că oricine va face voia Tatălui Meu Celui din ceruri, acela Îmi este frate si soră si mamă (Matei 12, 47-50). Deci faptul că Fecioara Maria I-a fost mamă nu are nici o importantă. In fata Lui, legăturile Sale de sânge sau de rudenie trupească n-au nici un pret si nici o precădere fată de legăturile Sale spirituale cu cei ce fac voia Tatălui, oricine ar fi acestia.

Preotul: Aici este vorba de altceva si anume că, în afară de înrudirea trupească, mai există si o altă înrudire cu Hristos, mult mai mare si mai importantă, înrudirea sufletească, ce constă în a face voia lui Dumnezeu. Aceastâ înrudire însâ nu desfiintează si nu micsorează pe cea trupească. Deosebirea stă numai în aceea că înrudirea sufletească si-o poate câstiga oricine, împlinmd voia Tatălui. înrudire înseamnâ nu numai o legătură de sânge, trupească, ci si o legătură de dragoste si de unitate sufletească. Cel ce face voia lui Dumnezeu, acela devine sufleteste înrudit cu Dumnezeu, deoarece îi este cu totul atasat lui Dumnezeu.

Astfel, prin cuvintele de mai sus, Mântuitorul nici n-a înlăturat înrudirea Sa cea trupească cu Maica Sa, nici n-a micsorat cinstirea ce i se cuvenea unei mame de la fiul ei, ci numai a căutat să accentueze că cealaltă înrudire cu El, cea sufletească, desi este de mai mare pret, o poate realiza totusi orice credincios (Maica Domnului a fost si singura care a împlinit desâvârsit voia lui Dumnezeu). Asadar, a fost un cuvânt de îndemn si de încurajare la adresa multimii, iar nu unul de dispret la adresa Maicii Sale. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cât a fost cu Maica Sa pe pământ, pururea o asculta si o iubea si era supus fată de ea (Luca 2, 51) si oricând îi cerea ceva, nu se arăta neascultător fată de ea. Astfel, vedem că la nunta din Cana Galileii, la cererea Mamei Sale, El a făcut prima minune, prefăcând apa în vin (Ioan 2, 3-10).

Apoi a avut mare grijă de Maica Sa, chiar si când era răstignit pe Cruce; purtându-i de grijă, a dat-o spre îngrijire celui mai iubit dintre toti ucenicii Săi, Sfantului Ioan Evan- ghelistul, după cum este scris: Deci Iisus, văzând pe Maica Sa si pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: "Femeie, iată fiul tău!" Apoi a zis ucenicului: "Iată mama ta!" Si din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine (Ioan 19, 26-27). Vezi că Mântuitorul, nici în vremea cea grea a suferintelor Sale de pe Cruce, nu a neglijat purtarea de grijă fată de Maica Sa, care L-a născut si L-a crescut? Si cum oare ar fi putut să dispretuiască pe Mama Sa, când însusi Dumnezeu a dat poruncă să cinstim pe tată si pe mamă, după cum s-a scris: Cinsteste pe tatăl tău si pe mama ta (Deut. 5, 16)?

Sectarul: Dar de ce voi o numiti pe Maria pururea Fecioară, de vreme ce însusi Fiul său a numit-o femeie, ceea ce înseamnă că a fost căsătorită, iar nu fecioară, căci asa se adevereste din cuvântul Scripturii: Deci Iisus, văzând pe mama Sa si pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată fiul tău! (Ioan

19, 26). Tot asa o numeste, dispretuitor, si la nunta din Cana Galileii: A zis ei Iisus: Ce ne priveste pe mine si pe tine, femeie? (Ioan 2, 4). în acest caz, nici nu o putem socoti mai de cinste si nu îi putem aduce un cult deosebit.

Preotul: În primul citat, nicidecum nu este vorba de dispret, ci, dimpotrivă, se vede cum Mântuitorul s-a îngrijit de soarta ei, încredintând-o spre purtare de grijă Apostolului Ioan, stiind că El se va înălta la cer, pentru ca să o îngrijească la bătrânetile ei. Acest lucru nu este o necinstire, ci, cu adevărat, o mare cinstire si respect fată de Mama Sa, căreia nici în chinurile de pe Cruce nu uită să-i poarte de grijă, datorită dragostei celei mari pe care o avea fată de ea, ca mamă.

Iar dacă o numeste "femeie", nicidecum nu o face în înteles de femeie căsătorită sau în semn de dispret, ci numai în înteles de gen. Căci tot asa s-au adresat si cei doi îngeri Mariei Magdalena la mormânt: Femeie, de ce plângi? (Ioan 20, 12- 13). Iar cei doi bărbati, care s-au arătat la Inăltarea la cer a Domnului, au zis către apostoli: Bârbati galileieni, de ce stati privind la cer? (Fapte 1, 11). Nici îngerii, nici cei doi bărbati n-au adresat dispretuitor cuvintele "femeie" sau "bărbati", ci dimpotrivă, în chip mângâietor.

Sectarul: Dar unde spune în Sfânta Scriptură că Maria, mama lui Iisus, a fost fecioară si pururea fecioarâ, asa cum o numiti voi, ortodocsii, pe ea?

Preotul: Că a născut fiind fecioară, Sfânta Scriptură ne arată în acest fel: Când arhanghelul Gavriil a venit în Nazaret si i-a binevestit ei că va naste pe Fiul lui Dumnezeu (Luca 1, 35), intrând la ea, a numit-o: plină de har si binecuvântată între femei (Luca 1, 28). Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui si cugeta în sine: Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta? Si îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Si iată, vei lua în pântece si vei naste Fiu, si vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare si Fiul Celui Preaînalt se va chema si Domnul Dumnezeu îi va da Lui tronul lui David, părintele Sâu. Si va împărăti peste casa lui Iacov în veci si împărătia Lui nu va avea sfârsit. Si a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu stiu de bărbat? Si răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt se va pogorî peste tine si puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea si Sfântul Care se va naste din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema (Luca 1, 29-35).

Ai auzit, omule rătăcit, cum arhanghelul s-a închinat Fecioarei Maria numind-o pe ea plinâ de har si binecuvântatâ între femei si că ea a aflat mare har de la Dumnezeu, că n-a cunoscut bărbat, că a fost umbrită de puterea Celui Preaînalt si că a zămislit si a născut din Duhul Sfânt pe Fiul lui Dumnezeu? Apoi ai mai auzit că, desi era fecioară nestiind de bărbat, îngerul Domnului nu i-a zis "binecuvântată esti tu între fecioare", ci între femei, prin aceasta nearătând dispret fată de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, cea "plină de har", ci descoperind o veche taină: "zdrobirea capului sarpelui prin femeie" (Fac. 3, 15) si câ ea va fi acea tainică si duhovnicească Evă care va naste pe Noul Adam, Hristos, Care va aduce viata în lume?

Dumnezeiestii Părinti ai Bisericii zic că Hristos S-a tiumit sământă a femeii (Fac. 3, 15), ca Cel ce nu S-a născut din sământă de bărbat, ci de la Duhul Sfânt si din Preacuratele sângiuri ale Preasfintei Fecioare Şi-a luat trup.

Asadar, câtă nebunie si râtăcire este în capul sectarilor care hulesc pe Preasfânta si Preacurata Fecioară Maria, cea neispitită de bărbat, punând-o pe ea în rândul femeilor celor măritate, pe cea plină de dar, pe cea care a aflat har de la Dumnezeu si este binecuvântată între femei (Luca 1, 28)!

Vor vedea acesti hulitori si stricati la minte si la întelegere sectari în ziua cea mare a Judecătii de apoi, când această Impărăteasâ si Fecioară Maria va sta de-a dreapta tronului Fiului său cu mare si negrăită slavă, după cum Psalmistul a arătat, zicând: Sezut-a tmpărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită si prea înfrumusetată... Pomeni-vor numele tău în tot neamul... (Ps. 44, 11, 20-21).

Si ce zici tu, ereticule, oare pentru că arhanghelul Gavriil a numit-o pe ea femeie, zicând: binecuvântată esti tu între femei, apoi pentru aceasta zici că Fecioara Maria era femeie căsătorită, asa cum o numiti voi cu hulă si nebunie ereticească? Oare n-a zis ea la închinarea îngerului că "nu stiu de bărbat" (adică este fecioară)?

Sau când Dumnezeu a zidit-o pe Eva din coasta lui Adam (Fac. 2, 21-22) si a adus-o la el, iar el a numit-o pe ea "femeie" - oare si atunci Eva era femeie căsătontă, fiindcă o numise Adam "femeie"? Oare nu era atunci Eva fecioară zidită din trupul cel feciorelnic al lui Adam, fără de împreunare de femeie? Asadar, dacă Eva a fost zidită de Dumnezeu fecioară, iar Insusi Dumnezeu si Adam pe această fecioară, Eva, o numesc "femeie" (Fac. 2, 22-23), apoi nu o numeste pe ea "femeie", în înteles că era femeie căsătorită, cum rău si nebuneste întelegeti voi, sectarii, cuvântul "femeie".

Ci atât Dumnezeu, cât si Adam, au zis Evei "femeie" - atunci când ea era fecioară -, ca să arate prin acest cuvânt că ea era parte femeiască, nu bărbătească, si prin cuvântul femeie a arătat genul ei feminin. Deci nicidecum nu se întelege câ Dumnezeu si Adam, pe cea luată din coasta lui Adam - si care atunci era fecioară - au numit-o femeie în înteles de femeie măritată (căsătorită), asa cum voi rătăcit si rău întelegeti cuvântul femeie în Sfânta Scriptură. Căci precum Eva era fecioară, atunci când i s-a zis "femeie", tot astfel Eva cea tainică si duhovnicească, Preacurata Fecioară Maria, care a născut pe Noul Adam, Hristos, fecioară este în vecii vecilor, cu toate că Sfânta Scriptură o numeste pe ea "femeie", arâtând prin aceasta genul ei feminin.

Atunci Adam, prin lucrarea lui Dumnezeu, a născut întru feciorie din trupul său femeie fără de femeie (adică fără a se împreuna cu femeie), iar la plinirea vremii, firea femeiască, prin lucrarea Sfântului Duh, a născut bărbat fără de bărbat, în feciorie născând Fecioara si rămânând fecioară, precum si la început a născut Adam întru feciorie femeie fără de femeie, rămânând întru feciorie. Căci asa a binevoit Dumnezeu, ca întru Fecioara Maria să dea împrumut firii lui Adam celui vechi prin Noul Adam Cel născut din Fecioară, Care a venit în lume si S-a îmbrăcat în firea noastră din negrăita Sa milă si bunătate, pentru ca să izbăvească pe vechiul Adam, cu tot neamul lui, din osândă si din moarte. Căci precum întru Adam toti mor, asa întru Hristos toti vor învia (I Cor. 15, 22; Rom. 5, 8; Ioan 3, 16; 5, 24).

Deci ia aminte, omule rătăcit - tu si cei asemenea tie -, că Sfânta Scriptură nu numeste pe Maica Domnului "femeie" (Luca 1, 43) în sensul de femeie căsătorită, cum rău si sucit întelegeti voi, ci, prin cuvântul "femeie", Sfânta Scriptură arată numai genul feminin al Sfintei Fecioare Maria si totodată arată în chip umbros si tainic că ea este femeia aceea prin care se va zdrobi capul sarpelui (Fac. 3, 15) si prin care va veni mântuirea neamului omenesc.

La cele de mai sus trebuie adăugate si următoarele:

1. Fiind Maică a Mântuitorului, Fecioara Maria a fost si este mijlocitoare a mântuirii.

2. Zămislind de la Duhul Sfânt pe Mântuitorul în pân- tecele ei, a fost cu totul curătită de păcate, ca nici un alt om, oricât de sfânt ar fi fost.

3. Fiindu-i prezisă de Dumnezeu cinstirea ei - ca nici o altă cinstire a vreunui om -, Sfânta Fecioară Maria trebuie socotită ca cea dintâi dintre sfinti, asa cum Ioan Botezătorul este cel mai mare între prooroci (Luca 7, 28), deoarece venirea lui a fost profetită de alti profeti (Mal. 3, 1; Isaia 40, 3).

Pentru toate acestea, Sfintei Fecioare Maria i se cuvine o cinstire mai mare decât altor sfinti, o preacinstire, ea fiind împărăteasa si cununa tuturor sfintilor. Iar cum că si după nastere a rămas fecioară, citeste si vezi cele proorocite despre ea de Proorocul lezechiel (44, 1-3).

Sectarul: Nu trebuie să dăm prea multă cinstire Fecioarei Maria, si nici nu poate fi preavenerată ca fecioară, pentru că a mai avut si alti copii, care sunt numiti de Sfânta Scriptură "frati si surori" ai lui Iisus, iar Iisus este numit "întâiul născut" (Matei 1, 25), de unde urmează că Maria a mai avut ulterior si alti fii. Si într-adevăr Biblia ne vorbeste de niste "frati" ai Domnului si, de asemenea, despre "surorile" Lui, când redă cuvintele iudeilor, nedumeriti de persoana minunată a Domnului: Au nu este Acesta fiul teslarului? Au nu se numeste mama Lui Maria si fratii Lui: Iacov si Iosi si Simon si Iuda? Si surorile Lui au nu sunt toate la noi? (Matei 13, 55-56; Marcu 6, 3). Atunci de ce să falsificăm adevărul numind-o pe Maica Domnului "Pururea Fecioară" si venerând-o ca atare?

Preotul: În citatul prim, expresia "întâiul născut" nu înseamnâ numaidecât că trebuie să presupunem si existenta altora născuti ulterior (al doilea, al treilea etc.). Acesta este un fel de a vorbi al Vechiului Testament, unde "întâiul născut" se numeste cel ce deschide întâi pântecele, indiferent dacă va mai avea si alti frati sau nu (les. 13, 2) si unde adeseori numeralul cardinal (1, 2, 3 etc.) este înlocuit ori întrebuintat amestecat cu cel ordinal (întâiul, al doilea, al treilea). Ebraismul acesta a intrat si în felul de vorbire al Noului Testament. În cazul de fată "întâiul născut" înseamnă "unul născut", în sens de "unicul născut".

Alt înteles este exclus, deoarece, dacă într-adevăr Iisus ar mai fi avut si alti frati naturali (fii ai Mariei) n-ar fi lăsat-o pe Maica Sa în grija unui apostol, ci în grija vreunui frate al Său. In citatul al doilea, se spune de "frati" si de "surori" ai Domnului. "Frati" sunt chiar amintiti cu numele si sunt în număr de patru, iar "surorile" (la plural) trebuie să fi fost cel putin două. In Sfânta Scriptură sunt amintiti de mai multe ori (vezi Matei 12, 47-50, Marcu 3, 31; Luca 8, 19; Ioan 2, 12; 7, 3; Fapte 1, 14; I Cor. 9, 5; GaL 1, 19). Ei însă în nici un caz nu au putut fi frati naturali ai lui Iisus Hristos si fii ai Mariei, mama lui Iisus, pentru că:

1. După o veche si unanimă traditie, Maria, mama lui Iisus, a rămas după nastere fecioară, asa cum a fost prefigurată în vedenia Proorocului lezechiel (44, 1-3).

2. Mama acestor asa-zisi frati ai Domnului este o altă persoană decât Fecioara Maria, căci este numită în Sfânta Scriptură Maria sau cealaltă Marie (adică deosebită de Maria Maica Domnului, si de Maria Magdalena) sau sora mamei Lui Maria lui Cleopa, fiind amintită chiar alături de Maica Domnului si în apropierea ei.

Iată textele biblice lămuritoare: Si erau acolo multe femei, privind de departe... între care era Maria Magdalena si Maria, mama lui Iacov si a lui Iosi, si mama fiilor lui Zevedeu (Matei 27, 55-56). Iacov si Iosi sunt doi din cei patru "frati" ai Domnului (Matei 13, 55). Mama lor asadar este o altă persoană decât Maria, mama lui Iisus. Evanghelistul continuă apoi: După ce a trecut sâmbăta..., au venit Maria Magdalena si cealaltă Marie, ca sâ vadă mormântul (Matei 28, 1). Aici iarăsi este vorba de "cealaltă Marie", care nu poate fi alta decât mama "fratilor" Domnului si despre care a fost vorba si în textul precedent. În chip asemănător scriu si ceilalti evanghelisti: Si erau si femei care priveau de departe; între ele: Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov cel Mic si a lui losi si Salomeea (Marcu 15, 40). Iar Maria Magdalena si Maria, mama lui Iosi, priveau unde L-au pus (Marcu 15, 47).

Acelasi evanghelist scrie apoi: Si după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, si Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă (Marcu 16, 1). Apoi, în alt text: Iar ele erau: Maria Magdalena si Ioana si Maria lui Iacov si celelalte împreună cu ele, care ziceau către apostoli acestea (Luca 24, 10). Si, în sfârsit, altul: Si stăteau lângă crucea lui Iisus, mama Lui si sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, si Maria Magdalena (Ioan 19, 25).

În toate textele de mai sus este vorba de aceleasi femei care au luat parte la evenimentele Patimilor si ale Învierii Domnului. Toate sunt pomenite cu numele, numai Maria, mama lui Iacov si a lui Iosi (doi din "fratii" Domnului - Matei 13, 55) este numită în ambele locuri Maria, mama lui Iacov apoi alteori mama lui Iosi, sau cealaltâ Marie, iar în alte locuri, sora mamei Lui, Maria lui Cleopa. Dar după adevăr este vorba de aceeasi persoană, căci totdeauna este numită "Maria". Deci "fratii Domnului", având altă mamă decât pe Maria, mama lui Iisus, nu pot fi fii ai Fecioarei Maria si frati naturali ai lui Iisus.

3. "Fratii Domnului" nici ei însisi nu se numesc "frati", ci "robi" si "slujitori ai lui Iisus", anume după toată probabilitatea - căci certitudine deplină nu există - doi dintre ei, Iacov si Iuda, sunt autorii celor două epistole sobornicesti, numite "a lui Iacov" si respectiv "a lui Iuda". Or, acolo ei se numesc fiecare "rob" (Iacov 1, 1) si "slujitor" (Iuda 1, 1) ai Domnului Iisus, iar nu "frati".

4. Dacă ar fi fost frati naturali ai Săi, Hristos i-ar fi fâcut apostoli; ori ei n-au fost dintre cei doisprezece apostoli. Desi multi presupun că acestia doi dintre "fratii Domnului", anume Iacov si Iuda, ar fi identici cu cei doi apostoli dintre cei doisprezece care poartă acest nume (Apostolul Iacov, connumit la fel cu "fratele Domnului" cel Mic, în toate listele apostolilor, iar Iuda "fratele Domnului" ar fi fost Apostolul Iuda Tadeul), totusi, aceasta este o simplă presupunere, neîndestulător de întemeiată, mai ales că ei însisi nu se numesc "apostoli", după cum nu se numesc nici "frati ai Domnului"; iar despre apostoli vorbesc la persoana a treia (Iuda

1, 17). Despre Iacov, "fratele Domnului", se stie numai că a fost dintre cei saptezeci de apostoli si cel dintâi episcop al Ierusalimului si că se bucura de cea mai mare autoritate, atât în fata credinciosilor, cât si în fata apostolilor (Fapte 12, 17; 15, 13), în timp ce Apostolul Iacov al lui Zevedeu fusese ucis (Fapte 12, 2); iar despre celălalt Iacov nu mai putem sti nimic.

5. Hristos ar fi încredintat în grija lor pe Fecioara Maria, iar nu în grija Apostolului Ioan, care, oricum, era mai străin acesteia decât un fiu al ei.

6. "Fratii Domnului" nu pot fi nici măcar frati vitregi ai lui Iisus sau fii ai lui Iosif dintr-o căsătorie anterioară a acestuia, deoarece:

a) Nicăieri nu se spune si nicăieri nu se poate presupune că Iosif ar mai fi fost căsătorit si înainte si că ar fi devenit văduv prin divort. Stim din Traditie doar atât, că era "drept".

b) Mama "fratilor Domnului", după cum s-a văzut mai sus, trăia si era în apropierea intimă a Maicii Domnului, ceea ce ar fi fost exclus - pentru motive lesne de înteles - dacă ea ar fi fost cândva sotia lui Iosif, acum divortată.

7. Tinând seama de faptul că peste tot în Orient, dar în special la iudei, cuvântul "frate" se întrebuinta si în înteles mai larg, de "văr" sau de alte rudenii mai apropiate sau mai îndepărtate, ca de exemplu la Facere (13, 8), unde Avraam îl numeste pe Lot "frate", desi îi era numai nepot de frate (Fac. 11, 27), trebuie să admitem că si "fratii Domnului" au fost - probabil - veri ai lui Iisus, dar nu veri primari, pentru că desi mama lor este numită "soră" a Maicii Domnului (Ioan 19, 25), ea nu putea să fi fost soră bună a acesteia, deoarece purta acelasi nume cu Maria, si foarte rar se obisnuia în vechime ca două surori sau doi frati să poarte acelasi nume. Ci cuvântul "soră" trebuie să aibă aici, de asemenea, întelesul de vară, probabil vară primară. În acest caz, fiii ei, numiti "fratii Domnului", ar putea fi cel mult veri secundari ai lui Iisus Hristos.

Sectarul: Din cele arătate până aici, s-ar putea crede că Fecioara Maria, Maica lui Iisus Hristos, a rămas pururea fecioară si nu a mai avut alti copii în afară de Iisus, dacă nu ar fi scris în Sfânta Scriptură că Iosif n-a cunoscut-o pe ea, numai până ce a născut pe Cel întâi Născut, pe Iisus Hristos, lăsând astfel a se întelege că apoi ea ar fi putut avea si alti copii.

Preotul: Sfânta Scriptură zice într-adevăr: Si n-a cunos- cut-o pe ea până ce a născut pe Fiul său Cel Unul Născut, Căruia I-a pus numele Iisus (Matei 1, 25); dar luati aminte si întelegeti că, în Sfânta Scripturâ, expresia până când înseamnă vesnicie. Căci zice Domnul: lată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârsitul veacului (Matei 28, 20). Oare aceasta în- seanmă că se va despărti de noi după sfârsitul veacului acestuia? Oare nu zice dumnezeiescul Apostol Pavel: Si astfel (după obsteasca înviere) pururea vom fi cu Domnul (I Tes. 4, 17)?

Iar în alt loc al Sfintei Scripturi este scris: Zis-a Domnul Domnului meu: sezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrâjmasii Tăi astemut picioarelor Tale (Ps. 109, 1). Oare aceasta înseamnă că după aceea Mântuitorul nostru Iisus Hristos nu va sedea de-a dreapta Tatălui spre a împărăti cu El peste toate veacurile, stiind bine că împărătia Lui nu va avea sfârsit (Luca 1, 35)?

Iar dacă în alt loc al Sfintei Scripturi se zice că Noe a dat drumul corbului din corabie spre a vedea dacă a scăzut apa, si zburând corbul nu s-a mai întors până când s-a uscat apa pe pământ (Fac. 8, 7), aceasta înseamnă că s-a mai întors la corabie vreodată?

Iarăsi se arată în dumnezeiasca Scriptură că Micol, fata lui Saul (sotia lui David), nu a născut fiu până în ziua în care a murit (II Regi 6, 23). Oare înseamnă că a mai nâscut fii după ce a murit, pentru că se zice "până când"?

Asadar deschide ochii mintii asupra acestor mărturii, alese din multe altele ale Sfmtei Scripturi, si întelege că cuvântul până când în Sfânta Scriptură înseamnă vesnicie si, după cum Mântuitorul Hristos vesnic va fi cu apostolii Săi si cu toti cei ce împlinesc poruncile Lui, după cum El vesnic va sta de-a dreapta Tatălui împărătind în împărătia Sa cea fără de sfârsit, dupâ cum corbul în veci nu s-a mai întors pe corabia lui Noe si după cum în veci Micol, fiica lui Saul, nu a mai născut fii după ziua în care a murit, tot astfel Iosif cel drept si temător de

Dumnezeu, vesnic (în veac) nu a cunoscut-o pe aceea care a fost fecioară înainte de nastere, a fost fecioară în nastere si a rămas pururea fecioară, Preasfânta si Preacurata Fecioara Maria, Născătoarea de Dumnezeu si Maica Luminii, împărăteasa îngerilor si a oamenilor.

La acestea să mai adăugăm si observatia că expresia "până când" nu limitează nicidecum durata stării de feciorie a Mariei, ci, dimpotrivâ, este folosită tocmai să accentueze faptul că Iisus Hristos S-a născut din fecioară fără de bărbat. De aceea unele editii ale Noului Testament folosesc si traducerea: fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Unul Nâscut,.., ceea ce înseamnă acelasi lucru, asa cum am arătat mai sus.

Sectarul: În Sfânta Scriptură ni se spune, în mai multe locuri, că noi crestinii nu avem decât un singur Mijlocitor al mântuirii, pe Iisus Hristos. Or voi, ortodocsii, vă adresati Maicii Domnului, zicând: "N-avem alt ajutor afară de tine"; si ziceti: "Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieste-ne pe noi", ceea ce este o mare greseală, că puneti pe Maica Domnu- lui ca si pe Mântuitorul, mijlocitoare a mântuirii voastre.

Preotul: în această privintă ti-am dat lămuriri pe larg, când am vorbit despre cultul sfmtilor. Iar în ce priveste adresarea noastră către Maica Domnului în acest chip: "Nu avem alt ajutor în afarâ de tine", prin aceasta noi nu tăgăduim unicitatea lui Hristos ca Mijlocitor al mântuirii noastre obiective, dar nu neglijăm nici folosul oricărui alt ajutor în legătură cu mântuirea noastră subiectivă .

Întelesul acestei adresări este următorul: "Tu ne poti da cel mai mare ajutor la mântuirea noastră subiectivă; un alt ajutor mai mare nu găsim la nici un alt sfânt". Sau: "Nu avem pe altcineva care să ne poată ajuta atât de mult cât ne poti ajuta tu, ca Maică a Mântuitorului nostru". Iar cuvintele de rugăciune adresate ei: "Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieste-ne pe noi" înseamnă: "înduplecă pe Fiul Tău să ne mântuiască", sau "Izbăveste-ne pe noi". în limba greacă, limba în care au fost scrise toate cărtile Noului Testament, ca si cărtile de cult ortodox, verbul "a mântui" înseamnă si a izbăvi de rău, de necaz, de ispită, de strâmtorare.

Deci, "Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieste- ne pe noi" înseamnă: "ajută-ne cu rugăciunile tale să ne izbăvim de rele, de necaz, de lucrările diavolului, de patimi". Asadar, prin "mântuieste-ne pe noi" nu întelegem "iartă-ne păcatele", ci "roagă-te Fiului tău pentru mântuirea noastră". Cu neputintă este ca preacinstirea Maicii Domnului să supere pe Fiul ei, Căruia prin aceasta nu-I scădem nimic din adorarea ce I se cuvine, ci, dimpotrivă, toată preacinstirea Maicii Domnului trece de partea Fiului său, Care a ales-o si a sfintit-o pe ea spre a-I fi Lui Maică.

Deci ia aminte, omule încurcat la întelegere si rătăcit de la adevăr, cele ce am a-ti spune. în cele de până aici ti-am arătat, cu mărturii din Sfânta Scriptură, cinstea, slava si darurile date de Dumnezeu Preasfintei Sale Maici si ai auzit că Dumnezeu, încă îndată după căderea lui Adam si a Evei, a prevestit că Maica Domnului va fi acea "femeie-fecioară" care va zdrobi capul sarpelui (Fac. 3, 15). Apoi, despre ea s-a proorocit că va fi acea fecioară care va naste pe Emanuel- Dumnezeu (Isaia 7, 14); ea va fi mijlocitoare a intrării în lume a Mântuitorului nostru Iisus Hristos (ler. 31, 21-23); ei i s-a închinat arhanghelul Gavriil si a numit-o pe ea "plină de har" si "binecuvântată între femei" (Luca 1, 28); ei i s-a închinat Elisabeta, maica Sfântului Ioan Botezătoml, numind-o "cea binecuvântată între femei" si "Maica Domnului meu" (Luca 1, 40-43); fericit este pântecele si sânul ei, că a purtat si a alăptat pe Mântuitorul lumii, Hristos (Luca 11, 27-28); Mântuitorul, ca Fiu al ei, o asculta si-i era supus (Luca 2, 51); prima minune a făcut-o Mântuitorul la nunta din Cana Galileii, la rugămintea ei (Ioan 2, 3-10); Mântuitorul S-a îngrijit de soarta ei, chiar si atunci când El suferea înfricosatele chinuri pe Cruce, încredintând-o spre purtare de grijă celui mai iubit dintre toti apostolii Săi (Ioan 19, 26-27); ea însăsi, prin Duhul Sfânt, a proorocit că toate neamurile o vor ferici si-i vor aduce cult pentru mărirea cu care a învrednicit-o Dumnezeu pentru smerenia ei (Luca 1, 48-49); însusi numele ei înseamnă "Doamnă, Stăpână" în limba ebraică.

Această Doamnă si împărăteasă-Fecioară va sta de-a dreapta tronului Fiului său în ziua Judecătii de apoi (Ps. 44, 11); ea a zămislit si a născut din Duhul Sfânt pe Fiul lui Dumnezeu (Luca 1, 35), fiind umbrită de puterea Celui Preaînalt (Luca 1, 35) si rămânând fecioară si după nastere (lez. 44, 1-3); ea este "mai cinstită decât heruvimii si mai slăvită fără de asemănare decât serafimii" (Axionul). Ea n-a mai avut si alti fii în afară de Iisus Hristos, Mântuitorul lumii (Ioan 20, 12-13; Fapte 1, 11), iar mama asa-zisilor "frati si surori ai Domnului" nu este Maica Domnului, ci Maria lui Cleopa (Matei 27, 55-56; Marcu 15, 40, 47; 16, 1; Ioan 19, 25 s.a.); "fratii

Domnului sunt numai rudenii cu El, iar nu frati naturali ai Lui, căci în vechime la iudei, rudeniile de aproape se ziceau frati (Fac. 13, 8). Mama "fratilor Domnului", Maria lui Cleopa, se numeste soră cu Maica Domnului, tot în acest sens de rudenie apropiată (Ioan 19, 25 s.a.).

Asadar, după ce ai văzut mărturiile Sfintei Scripturi despre aceste adevăruri privitoare la Maica Domnului, dacă ai avea mintea ta curătită de întunericul ereziei si de păcate, ai putea întelege prealuminat, pentru care pricinâ noi, crestinii ortodocsi din Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare, aducem preacinstire Preasfintei Fecioare Maria. Rugându-ne ei, o punem pe ea mijlocitoare către Fiul său si Dumnezeul nostru, spre a ne ajuta prin mijlocirea preaputernicelor sale rugăciuni, pe care le face pururea către Dumnezeu pentru tot neamul omenesc si mai ales pentru toti cei binecredinciosi.

Dar fiindcă ochii mintii voastre, a sectarilor, de mult i-a închis satana ca să nu vadă lumina adevărului si v-ati făcut asemenea păsărilor si corbilor de noapte, care la întuneric văd, iar la lumină orbesc, asa si voi, având întunecate mintile voastre de duhurile înselăciunii, întunericul îl socotiti lumină, iar lumina întuneric. Iar că adevărul acesta este, ascultă ce-ti zic: De ce nu cinstiti voi, sectarilor, pe Maica Domnului, când însăsi dumnezeiasca Scriptură vă arată că si Arhanghelul Gavriil a cinstit-o pe ea cu închinăciune (Luca 1, 29)?

De ce n-o cinstiti voi, sectarilor, pe Maica Domnului, care este Biserica împăratului slavei, cea mai desfatată decât cerurile, căci ea pe Dumnezeu, a Cărui slavă nu o cuprinde nici cerul, nici pământul, L-a purtat în pântece? (II Paral. 2, 6). Pentru care pricină voi, sectarilor, nu cinstiti pe Maica Domnului care, după mărturia Sfintei Scripturi si a arhanghelului binevestitor, este "plină de har" (Luca 1, 28)?

Pentru care pricină voi, rătăcitilor cu mintea, socotiti pe Maica Domnului ca pe o femeie de rând, pe aceea care a aflat "har de la Dumnezeu" si care este "binecuvântată între femei" (Luca 1, 28-30)? Pentru care pricină voi, sectarilor, sunteti atât de împietriti si orbi la întelegere si nu cinstiti pe Maica Domnului, pe care, prin Sfântul Duh, a mărturisit-o Elisabeta că este Maica Domnului si binecuvântată între femei (Luca 1, 40-43)? Dacă voi ziceti că credeti cele scrise în Sfânta Scriptură, apoi de ce nu preacinstiti pe Maica Domnului, când Scriptura vă arată că pe ea "o vor ferici toate neamurile", pentru mărirea pe care a facut-o Dumnezeu ei (Luca 1, 48-49)?

Pentru care pricină voi, sectarilor, si cei asemenea vouă eretici, ati ajuns la atâta întuneric de neîntelegere, că în loc de a cinsti si a venera pe Maica Dumnezeului Celui viu, voi o huliti, si în nebunia voastră o socotiti ca pe o femeie de rând? Sfântul Duh o arată pe ea în psalmi ca pe o împărăteasă a îngerilor si a toată fâptura, stând de-a dreapta scaunului Fiului ei în hainâ aurită si prea înfrumusetată (Ps. 44, 10), iar voi, sectarilor, o numiti că este o femeie oarecare de rând, ca toate femeile.

Duhul Sfânt arată în Sfânta Scriptură că Maica Domnului va fi pomenită din neam în neam si popoarele o vor lăuda pe ea în veacul veacului (Ps. 44, 20-21), iar voi, blestematilor sectari si prooroci mincinosi, pe care v-a orbit satana, nu voiti să o lăudati si să o preacinstiti pe Maica Domnului. Duhul Sfânt arată că toată slava fiicei Împăratului (a Maicii Domnului) este înlăuntru, îmbrăcată cu tesături de aur si prea înfrumusetată (Ps. 44, 15). Prin slava dinlăuntru arată că ea este cămara Duhului Sfânt, Preacurată, iar voi, sectarilor nebuni, o huliti pe Maica Domnului si o necinstiti.

Maica Domnului este acea fecioară care a născut pe Emanuel-Dumnezeu (Isaia 7, 13) si voi, întunecatilor, ziceti că este o femeie oarecare ca toate femeile. Duhul Sfânt prin gura Proorocului Iezechiel o arată pe Maica Domnului ca "usă încuiată", prin care nimeni nu va trece decât Dumnezeul lui Israel, si după trecere, încuiată va rămâne (Iez. 44, 1-3), adică Fecioară va fi înainte de nastere, Fecioară în nastere si după nastere pururea va rămâne fecioară, iar voi, întunecatilor la minte si la întelegere, orbiti de satana, ziceti că Maica Domnului a mai avut si alti fii în afară de Fiul lui Dumnezeu, pe Care L-a născut.

Mai bine ar fi ca voi, toti ereticii si sectarii, să vă legati câte o piatră de moarâ de grumaji si să vă aruncati în mare (Matei 18, 6-7; Marcu 9, 42; Luca 17, 1-2), decât să se smintească sufletele bunilor crestini cu minciunile si hulele voastre cele drăcesti si blestemate. Cum ar fi putut oare Iosif cel drept si temător de Dumnezeu (Matei 1, 19) să îndrăznească a se atinge de Preasfânta Fecioară după nasterea lui Hristos, mai ales după ce el a primit descoperirea de la însusi Dumnezeu, prin îngerul Său, că Cel ce S-a zămislit în pântecele Fecioarei este de la Duhul Sfânt (Matei 1, 19-21) si că Cel zămislit din Duhul Sfânt va fi Mântuitorul lumii, Hristos (Matei 1, 21)?

Oare dreptul si temătorul de Dumnezeu Iosif - căruia i se descoperise de la Dumnezeu că Fecioara Maria, logodnica sa, a zămislit de la Duhul Sfânt si a înteles că prin ea Dumnezeu va lucra la mântuirea neamului omenesc, la zdrobirea capului sarpelui (Fac. 3, 15) si că ea este Fecioara cea proorocită de Duhul Sfânt prin Sfântul Prooroc Isaia, care va naste pe Emanuel, Dumnezeul si Mântuitorul lumii (Isaia 7, 14) - mai putea el cugeta ceva din cele omenesti asupra ei? Tocmai de aceea Iosif cel drept si temător de Dumnezeu (Matei 1, 19) s-a arătat atât de osârduitor si ascultător si a slujit cu atâta osteneală atât Pruncului Dumnezeu, de la nastere la fuga în Egipt si la întoarcerea de acolo (Luca 2, 1, 4-6; Matei 2, 13-23), precum si în ceilalti ani ai vietii sale, cât si Maicii Domnului, pentru că îsi dădea desăvârsit seama de chemarea ce o avea el de a sluji Preasfintei Fecioare, prin care Dumnezeu a venit în lume cu trup, să mântuiască neamul omenesc.

Deci, mute să fie gurile tuturor ereticilor si ale sectarilor care aduc hule asupra Împărătesei îngerilor si a Maicii lui Dumnezeu si asupra dreptului si temătorului de Dumnezeu Iosif, în cele ce rău si nebuneste socotesc că a mai avut si alti fii Preasfânta si Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, cea "plină de har" (Luca 1, 28-29).

Despre cultul sfinţilor şi al îngerilor

Sectarul : Pentru care pricină voi, ortodocsii, vă închinati la îngeri si la sfinti si îi puneti pe ei mijlocitori către Dumnezeu pentru mantuirea voastră? Căci nu există decat un singur Mijlocitor între Dumnezeu si oameni, lisus Hristos. Apostolul ne învată clar în aceasta privintă: Unul este Dumnezeu, Unul este si Mijlocitorul între Dumnezeu si oameni: omul Hristos Iisus (I Tim. 2, 5). Deci nici îngerii, nici sfiitii, nimeni în afară de Hristos nu poate mijloci de la Dunmezeu mantuirea noastră.

Preotul : Ascultă, omule, noi nu ne închinăm la sfinti si la îngeri ca si lui Dunmezeu. închinarea pe care o aducem noi sfintilor si îngerilor este numai o cinstire (venerare), iar lui Dumnezeu ne închinăm si îi slujim cu desăvarsită închinare, care se mai numeste si „latrie" sau „adorare". Noi venerăm pe sfintii lui Dumnezeu pentru ca ei sunt prieteni si casnici ai lui Dumnezeu, după cum este scris: Voi sunteti prietenii Mei, daca faceti ceea ce va poruncesc (loan 15, 14). lar despre Avraam citim de asemenea: Si a crezut Avraam lui Dumnezeu si i s-a socotit lui ca dreptate si a fost numit prieten al lui Dumnezeu (lacov 2, 23). Si marele Apostol Pavel scrie efesenilor: Deci, dar, nu mai sunteti străini si locuitori vremelnici, ci sunteti împreuna cetateni cu sfintii si casnici ai lui Dumnezeu (Efes. 2, 19). Asadar, ca pe niste prieteni ai lui Dumnezeu si casnici ai Lui îi cinstim (venerăm) pe sfinti. încă mai stim că sfintii sunt proslaviti de Dumnezeu în ceruri (Luca 20, 36); sfintii vor judeca lumea (I Cor. 6, 2; Matei 19, 28; Evrei 12, 22-23); sfintii, înca pe pămant fiind, aveau darul proorociei (III Regi 14, 1-17), vezi si proorocia lui Elisei asupra lui Ghiezi (IV Regi 5, 25-27). Sfintii, încă în viata aceasta fiind, se rugau lui Dumnezeu pentru oameni. Astfel, Avraam s-a rugat pentru Abimelec (Fac. 20, 7), Moise s-a rugat lui Dumnezeu pentru popor s.a.

Sectarul : Dar cum pot sfintii si îngerii sa fie mijlocitori la Dumnezeu pentru mantuirea oamenilor, de vreme ce noi trebuie sa asteptăm mantuirea numai de la Hristos, Mantuitorul si Mijlocitorul mantuirii noastre, dupa cum este scris: Si întru nimeni altul nu este mantuirea, căci nu este sub cer nici un alt nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mantuim noi (Fapte 4, 12)? Asadar nu este nevoie să ne adresam sfintilor, cand vrem sa dobandim mantuirea.

Preotul : Dimpotrivă, acest lucru este prea de nevoie, căci sfintii lui Dumnezeu au posibilitatea, în cer, de a mijloci la Dumnezeu pentru oameni si de a contribui la mantuirea acestora. Aceasta se arata luminat din cuvantul Apocalipsei, care.zice: Si cand (Mielul) a luat cartea, cele patru fiinte si cei douăzeci si patru de bătrani au cazut înaintea Mielului, avand fiecare alăută si cupe de aur pline cu tamaie, care sunt rugăciunile sfintilor (Apoc. 5, 8). Asadar rugaciunile sfintilor sunt duse la Dumnezeu, iar sfintii nu se roaga numai pentru ei, ci si pentm oameni, dupa cum am aratat mai sus ca s-a rugat Avraam pentru Abimelec, Moise pentru popor

si dupa cum se ruga marele Apostol Pavel pentru crestinii din Filipi, catre care scrie: Multumesc Dumnezeului meu, ori de cate ori îmi amintesc de voi, caci totdeauna, în toate rugăciunile mele, ma rog pentru voi toti, cu bucurie (Filip. 1, 3-4). Si iarasi: Multumim lui Dumnezeu totdeauna pentru voi toti si vă pomenim în rugăciunile noastre, aducandu-ne aminte neîncetat, înaintea lui Dumnezeu, Tatal nostru, de lucrul credintei voastre... (I Tes. 1, 2-3). Si iarăsi: Pentru aceasta, ne si rugam pururea pentru voi, ca Dumnezeul nostru să va facă vrednici de chemarea Sa... (II Tes. 1, 11). Si iarasi: Nu încetez a multumi pentru voi, pomenindu-vă în rugăciunile mele, ca Dumnezeu... sa va dea vouă duhul întelepciunii... (Efes. 1, 16-17). Si iarăsi: Aceasta si cerem în rugaciunea noastra: desăvarsirea voastră (II Cor. 13, 9). lar lui Timotei îi scrie: Multumesc lui Dumnezeu, Caruia ii slujesc din sîrămosi, cu cuget curat, că te pomenesc neîncetat, zi si noapte, în rugăciunile mele (II Tim. 1,3). De asemenea, în Vechiul Testament este scris: ...iar robul Meu, lov, să se roage pentru voi; din dragoste pentru el, voifi îngaduitor, ca sa nu Mă port cu voi dupa nebunia voastră, întrucat n-ati vorbit despre Mine asa de drept cum a vorbit robul Meu, lov (lov 42, 8). Deci iată, din cele de pana aici se vede clar că sfintii au posibilitatea să mijlocească la Dumnezeu cele spre mantuirea noastră, precum si faptul că ei si în viată, cat si după moarte, se roagă în cer pentru cei de pe pămant, mijlocind pentm ei cele spre folos, după cele scrise în Sfanta Scriptură: Acesta este iubitorul defrati, proorocul lui Dumnezeu, leremia, care mult se roagă pentru popor si pentru sfanta cetate (II Mac. 15, 14). Si Daniel prin vedenie se ruga lui Dumnezeu (Dan. 10, 11-21). De asemenea, Dumnezeu trimite pe îngerii Săi în ajutorul celor ce se roagă Lui (Fac. 24, 7). Dumnezeu trimite pe îngerul Său la Daniel si îl scapă din gura leilor (Dan. 6, 23). Si marele Apostol Pavel arată că îngerii sunt slujitorii lui Dumnezeu, pe care El îi trimite spre ajutorul celor ce vor să mostenească mantuirea (Evrei 1, 14). Cine primeste pe sfinti, primeste pe Hristos (Matei 10, 40-41). Asadar, din mărturiile scripturistice de mai sus ti-am arătat că sfintii si îngerii pot să mijlocească la Dumnezeu pentru noi, oamenii, prin rugaciunile lor, ca niste prieteni ai lui Dumnezeu (loan 15, 14), ca niste iubiti ai lui Dumnezeu (Dan. 10, 19) si ca niste casnici ai lui Dumnezeu (Efes. 2, 19).

Sectarul : Voi, ortodocsii, prin închinarea si slujirea la îngeri si la sfmti, umbriti slava si cinstea ce 1 se cuvine numai lui Dumnezeu. Apostolul Pavel mustră si opreste cu asprime pe coloseni, care faceau asa, căci, lăsand închinarea la Dumnezeu, se închinau si slujeau îngerilor, scriindu-le: Nimeni să nu va smulga biruinta printr-o prefăcută smerenie si printr-o fatamica închinare la îngeri..., în loc sa se tina strans de capul (Hristos) de la care trupul tot - prin încheieturi si legaturi, îndestulandu-se si întocmindu'se -, sporeste în cresterea lui Dumnezeu (Col. 2, 18-19).

Preotul : Nici o umbrire sau micsorare nu se aduce slavei lui Dumnezeu prin venerarea si cinstirea slugilor Lui. Mai întai, că una este închinarea (adorarea) pe care o aducem noi lui Dumnezeu, cum mai sus am arătat, si alta este cinstirea (venerarea) pe care o aducem noi îngerilor si sfintilor lui Dumnezeu, ca unor slugi si prieteni iubiti ai lui Dumnezeu. Apoi, însusi Duhul Sfant ne îndeamnă să lăudam pe Dumnezeu prin sfintii Lui, zicand: Laudati pe Domnul întru sfintii Lui (Ps. 150, 1). Noi, cand cerem ajutorul si mijlocirea sfintilor si a îngerilor în rugăciunile noastre, tot pe Dumnezeu îl slavim, deoarece si sfintii la randul lor duc cererile si rugăciunile noastre, împreună cu rugăciunile lor, la Dumnezeu (Fapte 9, 32-42; 20, 9-12, 36; 28, 3-9; Apoc. 5, 8). însusi Dumnezeu a proslăvit pe sfintii Sai (Rom. 2, 10) si i-a îmbrăcat pe ei cu slava Sa: Si slava pe care Tu Mi-ai dat-o, le-am daî-o lor, ca sa fie una, precum Noi suntem una (loan 17, 22) si le-a zis lor: Cel ce vă asculta pe voi, pe Mine Mă ascultă, si cel ce se leapădă de voi, se leapădă de Mine (Luca 10, 16). Sau: Cine vă primeste pe voi, pe Mine Mă primeste, si cine Mă primeste pe Mine, primeste pe Cel ce M-a trimis pe Mine. Cine primeste prooroc în nume de prooroc, plata de prooroc va lua, si cine primeste pe un drept în nume de drept, rasplata dreptului va lua (Matei 10, 40-41). Aceste marturii dovedesc pana unde ajunge hula si rătă- cirea tuturor celor care, lepădandu-se de cinstirea sfintilor si a îngerilor - care sunt slugi iubite ale lui Dumnezeu -, nu-si dau seama că, de fapt, ei se leapadă de însusi Dumnezeu, Ziditorul tuturor. Vai de hula si de nebunia voastră.

Sectarul : Sfintii, chiar daca pot, nu vor să mijloceasca la Dumnezeu pentru mantuirea noastră. Căci iată, Avraam n-a vrut sa mijloceasca la Dumnezeu pentru bogatul nemilostiv, desi acesta îl rugase stăruitor (Luca 16, 24-31).

Preotul : N-a vrut, căci nu era cazul, deoarece păcatul bogatului nemilostiv era împotriva Duhului Sfant, care nu are iertare nici în veacul de acum, nici în cel viitor, pentu că, păcatuind mereu cu încredere prea mare în mila lui Dumnezeu si nepocaindu-se, a murit în această stare (Matei 12, 31-32).

Sectarul : Sfanta Scriptură ne arată că sfintii si îngerii resping închinarea fată de ei, spre a nu fi stirbită si umbrită închinarea fată de Dumnezeu, Căruia Singur I se cuvine cinste deosebită si închinare. în Sfanta Scriptura ni se spune despre Apostolul Petru: Si cand a fost sa intre Petru, Corneliu, întampinandu-l, i s-a închinat, cazand la picioarele lui. lar Petru l-a ridicat, zicandu-i: Scoala-te. Si eu sunt om (Fapte 10, 25-26). lar despre Pavel si Varnava: lar preotul lui Zeus, care era înaintea cetatii, aducand la porti tauri si cununi, voia sa le aduca jertfa împreună cu multimile. Si auzind Apostolii Pavel si Vamava, si-au rupt vesmintele, au sarit în multime, strigand si zicand: Barbatilor, de ce faceti acestea? Doar si noi suntem oameni, asemenea pătimitori ca voi... (Fapte 14, 13-15). Asemenea se întamplă si cu îngerii, cum este de pildă îngerul care i-a făcut Apostolului Ioan descoperirile din Apocalipsă: Si am cazut înaintea picioarelor lui, ca sa ma închin lui. Si el mi-a zis: Vezi sa nu faci aceasta! Sunt împreuna-slujitor cu tine si cu fratii tai, care au marturia lui Iisus. Lui Dumnezeu închină-te, căci mărturia lui Iisus este duhul proorociei (Apoc. 19, 10). lar altă dată: Si eu, loan, sunt cel ce am vazut si am auzit acestea, iar cand am auzit si am văzut, am cazut sa ma închin înaintea picioarelor îngerului care mi-a aratat acestea. si el mi-a zis: Vezi sa nu faci aceasta! Caci sunt împreuna-slujitor cu tine si cu fratii tai, proorocii, si cu cei ce pastreaza cuvintele cartii acesteia. Lui Dumnezeu închina-te! (Apoc. 22, 8-9). Deci atat sfintii, cat si îngerii, refuză orice închinăciune ce li se aduce, stiind că ea se cuvine numai lui Dumnezeu.

Preotul : în Faptele Apostolilor cap. 10, vers. 25-26, Apostolul Petru respinge închinarea ce i-a adus-o Corneliu, sub cuvant că el este om, deoarece Corneliu îl socotise că este mai mult decat om, adică zeu. Sutasul roman era familiarizat cu notiunea de zei, ca unul ce fusese păgan. Deci, socotind pe Petru ca pe un trimis al lui Dumnezeu, el era foarte înclinat a-1 socoti ca zeu - iar dacă nu ca zeu, cel putin ca pe un om superior celorlalti oameni sau semizeu -, căruia el credea că i se cuvenea nu venerare, ci adorare, ca zeilor, ceea ce Petru a refuzat să i se aducă. În citatul din Faptele Apostolilor (14, 13-15), Pavel si Varnava resping închinarea ce li s-a adus pentru acelasi motiv ca si mai sus, căci erau socotiti ca zei si li s-ar fi adus adorare, nu venerare. Contextul ne spune clar că locuitorii pămantului din Listra, uimiti de minunea vindecării ologului din nastere de către Pavel, în văzul tuturor au strigat: Zeii, asemanandu-se oamenilor, s-au coborat la noi. Si ziceau de Varnava ca este Zeus, iar de Pavel că este Hermes, de vreme ce era Ťpurtatorul cuvantuluiť (Fapte 14, 11-12). Astfel, este lesne de înteles refiizul apostolilor de a fi adorati ca niste zei, de vreme ce ei tocmai împotriva zeilor predicau întoarcerea la Unicul Dumnezeu (Fapte 14, 15-17). Si acestea zicand, abia au potolit multimile, ca sa nu le aduca jertfă (Fapte 14, 18), se spune în continuare. În al treilea citat (Apoc. 19, 10), îngerul descoperitor al vedeniilor apocaliptice respinge închinarea ce i-a adus-o Apostolul si Evanghelistul loan. Respingerea este motivată: Sunt împreuna-slujitor cu tine..., adica sunt egal cu tine, ca slujitor al lui Dumnezeu, cum esti si tu, deci suntem în raporturi de egalitate si nu se cuvine să primesc de la tine închinare, mai cu seama că si tu esti aici, nu în trup, ci în Ťduhť (Apoc. 1, 10), adica în stare îngerească; si în plus, si tu ca mine esti în Ťduhul proorocieiť, care constă în a marturisi pe Iisus. Al doilea motiv al refuzului este exprimat în cuvintele: ŤLui Dumnezeu te închinăť. Dumnezeu era de fata si îngeml descoperitor I-ar fi adus o jignire daca ar fi primit pentru sine, chiar în fata lui Dumnezeu, închinare de la loan. Chiar si între oameni este jignitor a respecta prea mult pe un înalt slujitor al unui conducător de tară, cand acel conducător este de fată. Totdeauna, toată atentia si toată cinstea se îndreaptă către cel ce este mai-marele tuturor, atunci cand el este prezent. Dar aceasta nu înseamnă că cei din jurul lui nu ar fi si ei oameni de mare cinste. în citatul din urma (Apoc. 22, 8-9), de asemenea, îngerul exprimă chiar mai limpede decat în citatul dintai, egalitatea sa cu Apostolul loan si necuviinta ce ar face-o primindu-i închinarea. Astfel, în toate citatele de mai sus invocate de voi, sectarii, în motivarea învătăturilor voastre gresite, refuzul sfintilor si al îngerilor de a li se aduce închinare îsi are explicatie proprie si particulară: Apostolii Petru, Pavel si Varnava au refuzat a li se aduce adorarea ca unor zei, iar nu cinstirea sau venerarea pe care sfintii o primesc; iar îngerul descoperitor a respins închinarea lui loan, pentru egalitatea pe care o avea cu el, ca împreună-slujitor al lui Dumnezeu. Insă în ce priveste cinstirea si venerarea pe care oamenii o aduc sfintilor si îngerilor lui Dumnezeu, acestea sunt primite de ei, după cum se poate vedea în diferite locuri ale dumnezeiestii Scripturi. Un prim exemplu se poate vedea atunci cand a treia căpetenie trimisă de împăratul Ohozia, cu cei cincizeci de oameni ai lui, venind si cazand în genunchi înaintea lui Ilie, l-a rugat, zicand: Ť0mul lui Dumnezeu, sa nu fie trecut cu vederea de ochii tai sufletul meu si sufletul acestor cincizeci de robi ai taiť (IV Regi 1, 13). Si iarăsi: ...fiii proorocilor cei din lerihon... au iesit înaintea lui (Elisei) si i s-au plecat pana la pamant (IV Regi 2, 15). Si iarăsi: Atunci împaratul Nabucodonosor a cazut cu fata la pamant si s-a închinat înaintea lui Daniel... (Dan. 2, 46). Si iarăsi, vedem că Valaam s-a închinat si a cazut cu fata la pamant... înaintea îngerului Domnului (Num. 22, 31). larasi vedem ca îngerul Domnului a primit închinare de la Isus al lui Navi, care a căzut cu fata la pămant si i s-a închinat (losya 5, 14-15). îngerii au primit închinare de la Lot (Fac. 19, 1). îngerul Domnului a primit închinare de la Manoe si femeia lui, care i s-a

închinat lui pană la pământ, iar îngerul Domnului s-a înăltat cu para focului de pe jertfelnic (Jud. 13, 18-21). îngerul Domnului a primit închinare de la David si de la bătranii poporului (I Paral. 21, 16-18). îngerul Domnului a primit închinare de la Daniel Proorocul (Dan. 8, 18; 10, 9-15). latâ ca în cele de pană aici ti-am răspuns la cele ce ai afirmat dumneata, că îngerii si sfintii lui Dumnezeu nu voiesc a primi închinare de la oameni. Citeste cu atentie locurile indicate din Sfanta Scriptură si vei întelege destul de clar că nu ai dreptate în cele ce sustii, si că atat sfintii lui Dumnezeu, cat si îngerii Lui, primesc cinstire si venerare de la oameni, fară ca această venerare a lor sa aducă vreo mahnire lui Dumnezeu. Caci cum S-ar putea supăra Dumnezeu cand vede pe prietenii Lui cei iubiti si pe casnicii Săi ca se slăvesc în numele Lui, cand El însusi i-a proslavit pe ei (Rom. 2, 10) si i-a înzestrat cu puteri minunate si cu daruri deosebite?

Sectarul : Care sunt aceste daruri si puteri deosebite cu care Dumnezeu a înzestrat pe sfmtii Săi?

Preotul : Mai întai de toate sunt puterile date lor de a face Minuni, după cum scrie: Minunat este Dumnezeu întru sfintii Lui, Dumnezeul lui Israel (Ps. 67, 36) si iarăsi: Sfintii care sunt pe pamantul Lui, minunata a facut Domnul toată voia întru ei (Ps. 15, 3). Oare nu prin mana proorocului Său, Moise, a bătut Dumnezeu Egiptul (les. 7, 10-12), a prefacut apa în sange (7, 20-21)'. a adus broaste (8, 6), tăuni (8, 24), ciuma vitelor (9,3), basici usturătoare , grindină si foc (9, 8, 18, 33), lăcuste (10 , 4-6)' întuneric (10, 21), moartea primilor născuti (12 29-30), i-a trecut pe evrei prin Marea Rosie (14, 15-16) 1-a pierdut pe faraon si pe ostasii lui (14, 27)? Si nu tot prin mana lui Moise a învins pe Amalec (les 17), a mdulcit apele Merei (les. 15), a scos apa din piatră la Horeb (les. 17, 6), a facut să înghită pământul pe Core si Datan (Num. 16, 28, 33), a vindecat prin sarpele de arama (Num 21), a izvorat apă din piatră la Cades (Num. 20)? Apoi prin Iosua Navi: oprirea apelor lordanului (losua 3 11-17), căderea zidurilor lerihonului (losua 6, 6-20)- prin Ghedeon: nimicirea madianitilor (Jud. 7, 16-23); prin Samson: leiri sfasiat (Jud. 14), filistenii ucisi, portile Gazei luate si daramarea templului lui Dagon (Jud. 16, 28-31); prin Samuel- tunet si ploaie peste seceris (I Regi 12, 16-18); prin Ilie Proorocul: seceta cea mare (III Regi 17, 1), înmultirea fainii si a untdelemnului vaduvei (III Regi 17, 14), învierea fiului vaduvei dim Sarepta Sidonului (in Regi 17, 17-23), coborarea focului din cer peste jertfe (III Regi 18, 36-38), deschiderea cerului si ploaie mare (III Regi 18, 41-42). Se mai arată prin Ilie: Ohozia, pedepsit cu moartea (IV Regi 1, 16), despărtirea apelor lordanului cu cojocul (IV Regi 2, 8); prin Elisei: despărtirea apelor lordanului (IV Reei 2 14) curatirea apelor lerihonului (IV Regi 2, 19-23), copiii din Betel sfasiati de ursi (IV Regi 2, 23-24), învierea fiului sunamitencei (IV Regi 4, 32-35), vindecarea lui Neeman (IV Regi 5, 10-14) Ghiezi lovit cu lepră (IV Regi 5, 27), omul înviat prin oasele lui Elisei (IV Regi 13, 21); iar prin Isaia, vindecarea lui lezechia (IV Regi 20, 1-7). Cei doisprezece sfinti apostoli au săvarsit diferite vindecări (Matei 10, 1; Marcu 3, 14-15; 6, 7, 13; Luca 9, 1-2, 6); cei saptezeci de ucenici au facut diferite minuni (Luca 10, 9, 17). Apoi, alte nenumarate minuni ale apostolilor (Marcu 16, 20; Fapte 2, 43; 5, 12, 16), vindecarea ologului (Fapte 3, 2-8), moartea lui Anania si a Safirei (Fapte 5, 1-10), vindecări de bolnavi (Fapte 5, 15-16), vindecarea slăbănogului Enea (Fapte 9, 34), învierea Tavitei (Fapte 9, 36-41), minuni mari (Fapte 8, 7, 13), redarea vederii lui Saul (Fapte 9, 17-18; 22, 11-13), orbirea lui Elimas (Fapte 13, 11), învierea lui Eutih (Fapte 20, 9-12), vindecarea tatălui lui Publius (Fapte 28, 8) si alte nenumărate minuni si puteri pe care nu este nici vreme, nici loc a le pomeni. latâ dar, omule, cu ce puteri si cu ce daruri a împodobit Dumnezeu pe sfintii Sai, atat în Vechiul, cat si în Noul Testament. Pentru aceasta, voi încheia cuvantul despre minunile sfintilor lui Dumnezeu cu ce zice Duhul Sfant: Minunat este Dumnezeu întru sfintii Lui, Dumnezeul lui Israel (Ps. 67, 36). lar dacă venerăm si pe îngerii lui Dumnezeu întocmai ca pe sfmti, apoi trebuie arătat că multe si preaslăvite minuni a facut Dumnezeu în lume prin mijlocirea sfintilor Săi îngeri, ca de pildă: îngerul Domnului a condus pe israeliti din Egipt (les. 14, 19; 23, 20; 32, 34; 33, 2; Num. 20, 16); nimicirea Sodomei si a Gomorei, de asemenea, s-a facut prin îngeri (Fac. 19, 13); molima în lerusalim (II Regi 24, 15-17; 1 Paral. 21, 14-16); nimicirea ostirii asiriene (IV Regi 19, 35; II Paral. 32, 21; Isaia 37, 36); Irod lovit de moarte (Fapte 12, 23); vestirea zămislirii lui Iisus Hristos (Matei 1, 20-21; Luca 1, 31); vestirea nasterii lui Hristos (Luca 2, 10); învierea Domnului (Matei 28, 5-7); înăltarea, si tot prin ei se va face vestirea celei de a doua veniri a Domnului (Fapte 1, 11); zămislirea Sfantului loan Botezătorul (Luca 1, 13-36); îngerii slujeau lui Iisus Hristos (Matei 4, 11; Marcu 1, 13); ei au vestit păstorilor Nasterea Domnului (Luca 2, 9); ei au vestit sfintelor mironosite Invierea Domnului (Matei 28, 1-7); ei vor despărti pe cei drepti de cei nedrepti în ziua Judecatii celei de apoi (Matei 13, 39-42; 24, 31) si încă nenumărate minuni si puteri ale lui Dumnezeu s-au facut, se fac si se vor face prin sfintii Lui îngeri, pană la sfarsitul veacurilor. Aceste binefaceri ale lui Dumnezeu făcute de El prin sfintii Săi îngeri ne obligă să-i cinstim, ca pe cei ce slujesc cu milă si cu blandete la mantuirea noastră (II Petru 2, 11- luda 1 9;Ps.67, 17; 90, 11; 102,21s.a.).

DESPRE VENERAREA SFINTEI CRUCI

Sfânta Cruce este altarul pe care s-a adus jertfa cea adevărată pentru oamenii din toate timpurile. Iisus Hristos a fost si jertfă adevărată si preotul care a adus-o, câstigând prin ea mântuirea noastră, după cum ne adevereste Sfânta Scriptură, zicând: Iar Hristos, venind Arhiereu al bunătătilor celor viitoare..., nu cu sânge de tapi si de vitei, ci cu însusi Sângele Său, si a dobândit o vesnică răscumpărare. Căci dacă sângele tapilor si al taurilor si cenusa junincii, stropind pe cei spurcati, îi sfinteste spre curătirea trupului, cu cât mai mult Sângele lui Hristos, care, prin Duhul cel vesnic, S-a adus lui Dumnezeu pe Sine, jertfă fără de prihană, va curăti cugetul vostru de faptele cele moarte, ca să slujiti Dumnezeului Celui viu (Evrei 9, 11-14).

Sfântul Chiril al Ierusalimului zice: Mântuitorul a suferit toate aceste patimi ca să împace prin Sângele Crucii pe cele din cer si pe cele de pe pământ (cf. Col. 1, 20). Din pricina păcatelor eram dusmani ai lui Dumnezeu, si Dumnezeu hotărâse ca păcătosul să moară. Trebuia să se întâmple una din două: sau Dumnezeu, ca Unul ce-Si îndeplineste spusele, să-i omoare pe toti, sau să anuleze hotărârea, ca Unul ce este iubitor de oameni. Totusi, priveste la întelepciunea lui Dumnezeu! A mentinut cu adevărat si hotărârea si Si-a arătat cu putere si iubirea de oameni! În trupul răstignit pe lemnul Crucii, Hristos a luat păcatele, pentru ca prin moartea Lui noi să murim pentru păcate si să trăim pentru dreptate (I Petru 2, 24). Nu era om de rând Cel ce a murit pentru noi. Nu era oaie necuvântătoare. Nu era înger, ci Dumnezeu întrupat! Nu era atât de mare nelegiuirea păcătosilor, pe cât de mare era dreptatea Celui Care a murit pentru noi.

Să se mai stie si aceasta, că în Sfânta Scriptură cuvântul Cruce are două întelesuri:

a) un înteles spiritual (întrebuintat mai rar); întelesul spiritual al cuvântului cruce este redat în cuvintele Mântuitorului: Oricine voieste să vină după Mine, să se lepede de sine, să-si ia crucea si să-Mi urmeze Mie (Marcu 8, 34). Si cel ce nu-si ia crucea si nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine (Matei 10, 38).

b) un înteles material, propriu sau obisnuit, însemnând lemnul Crucii sau crucea de lemn, compusă din două lemne puse de-a curmezisul, cum au fost cele pe care a fost răstignit Mântuitorul.

Întelesul material este folosit mai des în Sfânta Scriptură. El este evident în texte precum sunt următoarele: Si, ducându-Si crucea, a iesit la locul ce se cheamă al Căpătânii, care evreieste se zice Golgota (loan 19, 17). Si iesind, au găsit pe un om din Cirene, cu numele Simon; pe acesta l-au silit să ducă crucea Lui (Matei 27, 32; Marcu 15, 21). Si stăteau lângă crucea lui Iisus mama Lui si sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, si Maria Magdalena (loan 19, 25). Mântuieste-Te pe Tine Insuti coborându-Te de pe Cruce (Marcu 15, 30; loan 19, 31).

În întelesul obisnuit, în vorbirea de toate zilele (nu si în Sfânta Scriptură), cruce mai înseamnă si semnul crucii facut cu mâna dusă la frunte, la piept si la cei doi umeri (vezi capitolul următor).

Crucea, ca mijloc de mântuire a oamenilor, a fost prefigurată si în Vechiul Testament, prin "sarpele de aramă" (Num. 21, 9) si arătată de Mântuitorul în Noul Testament (Ioan 3,14-15).

Sectarul: Crucea este o spânzurătoare si este cu totul nefiresc să cinstim un obiect care a servit drept spânzurătoare unei persoane iubite de noi. Cum este posibil să cinstim noi obiectul care a servit ca instrument de chinuire pentru Mântuitorul nostru?

Preotul: Noi trebuie să cinstim Sfânta Cruce cât se poate mai mult, deoarece Iisus Hristos a iubit Crucea si a îmbrătisat-o cu iubire si a ars pe ea păcatul nostru, ca pe un altar. Crucea arată rusinea noastră, iar nu a Domnului; din partea Domnului arată iubire. Deci gândul la ea ne face, pe de o parte, să ne rusinăm si să ne căim de păcatele noastre si să luptăm împotriva lor, îmbrătisând si noi Crucea cum a îmbrătisat-o Domnul; iar pe de altă parte, să ne înduiosăm de dragostea Lui cu care ne-a mântuit prin ea de păcatele noastre si să o

slăvim. Asadar, desigur că obiectele care ne aduc întristare si durere pentru pierderea unei persoane scumpe, noi nu le cinstim, dar Crucea Domnului nu ne-a adus întristare, ci bucurie si mântuire. Căci ea n-a fost, cum socotiti voi, sectarilor, o simplă spânzurătoare, ci a fost altar de jertfâ pe care s-a adus cea mai mare si mai pretioasă jertfâ cu putintă, pentru mântuirea noastră.

Sectarul: Trebuie să cinstim pe Hristos, iar nu Crucea Lui, pe care El a murit.

Preotul: Dar si în Vechiul Testament a fost cinstit nu numai David, ci si sabia cu care a ucis pe Goliat, căci si ea a fost tinută cu mare cinste în cortul sfânt lângă efod, după cum spune: Si a zis David către Abimelec: "N-ai cumva la îndemânâ vreo sulită sau vreo sabie? Căci eu nu mi-am luat nici sabia, nici altă armâ...". Preotul însă a răspuns: "Iată sabia lui Goliat filisteanul, pe care l-ai ucis în Valea Stejarului; ea este învelită într-o haină, după efod..." (I Regi 21, 8-9). Deci cu atât mai mult trebuie să cinstim noi Sfânta Cruce, asezând-o în biserici, fiindcă altă armă ca ea, împotriva celui rău, nu există, ea fiind o sabie neasemănat mai puternicâ decât sabia lui David, căci prin ea a fost biruită puterea satanei. De aceea si Marele Apostol o numeste puterea lui Dumnezeu, zicând: Cuvântul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu (I Cor. 1, 18).

Sectarul: Dacă este vorba să cinstim Crucea, atunci trebuie să cinstim nu numai Crucea, ci si piroanele, cununa de spini, pe Pilat si pe Iuda, pe arhiereii Ana si Caiafa, pe ostasii batjocoritori, pentru că tot atât au contribuit si acestia, cât si Crucea, la mântuirea noastră.

Preotul: Nu trebuie să cinstim pe Pilat, pe Iuda, pe arhierei, pe ostasii batjocoritori si ucigasi ai Domnului, pentru că trebuie să tinem seama de intentia pe care au avut-o ei când au contribuit la patimile si la moartea Domnului. Scopul lor era de a-L batjocori, de a-L rusina si de a-L chinui, omorându-L ca să nu mai fie. Cât priveste cununa de spini, piroanele etc., noi le cinstim si pe acestea, dar nu ca pe Cruce, pentru că nicăieri în Sfânta Scriptură nu ni se spune că am fi fost împăcati cu Dumnezeu prin ele, si nici n-au fost prefigurate în Vechiul Testament precum a fost Crucea. Iată deci pentru ce cinstim Sfânta Cruce mai mult decât pe acestea.

Sectarul: Dacă este vorba să cinstim Crucea lui Hristos, atunci trebuie să cinstim numai Crucea cea adevărată, pe care a fost răstignit Domnul Iisus, iar nu si toate crucile făcute de oameni, pentru că acestea, fiind lucrate de oameni păcătosi, nu pot fi sfinte si vrednice de a fi venerate.

Preotul: Dar atunci si cu Biblia ar trebui să facem tot asa. Astăzi avem foarte multe Biblii si, prin asemănare cu cele ce spui dumneata, ar trebui să o respectăm numai pe cea originală, iar nu si pe toate celelalte tipărite de culegători si de tipografi păcătosi sau necrestini. Aceasta ar fi însă ceva de neînteles pentru un om cu mintea întreagă, cum de neînteles este si obiectiunea de mai sus a dumitale.

Sectarul: Crucea nu trebuie păstrată în afară, pe piept, în biserici si în case etc., ci înlăuntrul nostru, în suflet.

Preotul: Cine o are în suflet, când o vede în afară se bucură. Cea din afară întăreste pe cea dinlăuntru, căci totdeauna obiectele din afară trezesc si întăresc sentimentele cele dinlăuntru. De altfel, si crucea dinlăuntrul nostru, ca simtământ de evlavie, a fost produsă tot prin cea din afarâ. Dacă nu este în afară, nu poate fi nici înlăuntrul nostru. Cine este următor al Crucii lui Hristos, iubeste si crucea cea dinlăuntru si cinsteste cu evlavie si semnul ei din afară.

Credinciosul: Dar care a fost scopul Domnului de a binevoit să moară pe Cruce?

Preotul: La această întrebare ne răspunde dumnezeiescul Părinte Maxim Mărturisitorul, zicând: Acesta a fost asadar scopul Domnului, ca pe de o parte să asculte de Tatăl până la moarte, ca un om, pentru noi păzind

porunca iubirii, iar pe de altă parte să biruiască pe diavolul, pătimind de la el prin cărturarii si fariseii pusi la lucru de el. Astfel, prin faptul că S-a lăsat de bună voie învins, a învins pe cel ce nădăjduia să-L învingâ si a scăpat lumea de stăpânirea lui".

Credinciosul: Mai este vreun loc în Sfânta Scriptură care arată despre puterea Crucii si că de ea s-a slujit Mântuitorul spre mântuirea noastră?

Preotul: Da, este. Auzi pe marele Apostol Pavel care se laudă cu Crucea Domnului si o socoteste pe ea putere a lui Dumnezeu, zicând: Cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu (I Cor. 1, 18). Si iarăsi zice: Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, si eu pentru lume (Gal. 6, 14).

Iar cum că prin Cruce s-a omorât vrajba si cum că prin Cruce a împăcat Mântuitorul pe oameni cu Dumnezeu, ascultă când zice: Căci El este pacea noastră, El care a făcut din cele două - una, surpând peretele din mijloc al despărtiturii..., ca, întru Sine, pe cei doi să-i zidească într-un singur om nou si să întemeieze pacea, si să-i împace cu Dumnezeu pe amândoi, uniti într-un trup, prin cruce, omorând prin ea vrăjmăsia (Efes. 2, 14-16). Si iarăsi zice: Căci în El a binevoit (Dumnezeu) să sălăsluiască toată plinirea. Si printr-Însul toate cu Sine să le împace..., făcând pace prin El, prin sângele crucii Sale (Col. 1, 19-21). Si iarăsi zice: Stergând zapisul ce era asupra noastră, care ne era potrivnic cu rânduielile lui, si l-a luat din mijloc, pironindu-l pe cruce. Dezbrăcând (de putere) începătoriile si stăpâniile, le-a dat de ocară în văzul tuturor, biruind asupra lor prin cruce (Col. 2, 14-15).

Prin cruce S-a înăltat Iisus Hristos la mărire (Filip. 2, 8-9; Luca 24, 26; loan 17, 1). Dacă crucea ar fi fost lucru de rusine pentru El, nu S-ar fi înăltat pe ea.

DESPRE SEMNUL SFINTEI CRUCI

Orice crestin care este adevărat fiu al Bisericii celei dreptmăritoare a lui Hristos si care trăieste în viată cu evlavie si frică de Dumnezeu, când începe o sfântă rugăciune sau o termină, la începutul citirii unei cărti sfinte, la începutul si sfârsitul unui lucru, la plecarea în călătorie si la întoarcerea din ea, când este tulburat de vreo frică, de vreo veste rea sau de oarecare gânduri rele, când se scoală si se culcă, când stă la masă si când se ridică de la masă, se însemnează pe sine cu semnul Sfintei Cruci, pe care îl face cu mâna pe fata sa, aducându-si aminte de puterea cea nemăsurată a Celui ce a sfintit Crucea cu Preacurat si Preascump Sângele Său si ne-a lăsat-o nouă ca pe o armă nebiruită împotriva diavolului si ca pe un semn dumnezeiesc, după cum scrie în Scriptură: Dat-ai celor ce se tem de Tine semn ca să fugă de la fata arcului (Ps. 59, 4) si iarăsi: .. .însemnatu-s-a peste noi lumina fetei Tale, Doamne (Ps. 4, 6).

Noi stim că la rugăciune trebuie să ia parte si trupul nostru, cu toate mădularele sale. între acestea, mâinile au un rol important în exprimarea rugăciunii. Iată câteva mărturii din Sfânta Scriptură:

1. Iacov a binecuvântat cu mâinile sale (asezate în chipul crucii) pe fiii lui Iosif, după cum este scris: ...luând Iosif pe cei doi fii ai săi, pe Efraim cu dreapta sa în fata stângii lui Israel, iar pe Manase cu stânga sa în fata dreptei lui Israel, i-a apropiat de el. Israel însă si-a întins mâna sa cea dreaptă si a pus-o pe capul lui Efraim, desi acesta era mai mic, iar stânga si-a pus-o pe capul lui Manase. înadins si-a încrucisat mâinile, desi Manase era întâiul născut. Si i-a binecuvântat... (Fac. 48, 13-15).

2. Hristos a binecuvântat cu mâinile pe copii si pe apostoli. Despre binecuvântarea copiilor ne vorbeste Sfânta Scriptură astfel: Si, luându-i în brate, i-a binecuvântat, punându-Si mâinile peste ei (Marcu 10, 16). Iar despre binecuvântarea apostolilor ne spune: ...i-a dus afară până spre Betania, si, ridicându-Si mâinile, i-a binecuvântat (Luca 24, 50).

3. Apostolii au asezat diaconi, preoti si episcopi prin rugăciune si punerea mâinilor (Fapte 6, 6; 14, 23; I Tim. 4, 14), fapt pentru care taina preotiei era numită "punerea mâinilor preotiei". Tot prin rugăciuni si punerea mâinilor împărtăseau Apostolii Sfânta Taină a Sfântului Mir (a împărtăsirii Sfântului Duh celor botezati) (Fapte 19, 5-6; 8, 14-17 s.a.). Împărtăsirea Sfântului Duh în această Taină se numea, de asemenea, "punerea mâinilor", spre deosebire de cea de mai sus care se chema "punerea mâinilor preotiei".

Prin urmare, la rostirea rugăciunii, trupul ia si el parte îndeosebi prin acest mădular al său care este mâna. Trebuinta de a lua parte si trupul sau cel putin un organ al trupului, la rostirea rugăciunii, rezultă din îndemnul apostolului: Slăviti, dar, pe Dumnezeu în trupul vostru si în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu (I Cor. 6, 20). Si în alt loc: Vreau deci ca bărbatii să se roage în tot locul, ridicând mâini sfinte, fără de mânie si fără sovăire (I Tim. 2, 8).

În Testamentul Vechi, de asemenea se practica rugăciunea prin participarea trupului, ca, de pildă, prin îngenunchere, plecarea capului, lovirea pieptului cu mâna, ridicarea mâinilor s.a. Psalmistul zice: Asa Te voi binecuvânta în viata mea, si în numele Tău voi ridica mâinile mele (Ps. 62, 5). Semnul Crucii în Vechiul Testament a fost prefigurat în binecuvântarea lui Iacov (Fac. 48, 14), în minunea despărtirii apelor Mării Rosii si a înecării lui faraon, în tinerea mâinilor lui Moise în chipul Crucii în timpul luptei cu Amalec (les. 17, 11-12).

În Noul Testament, semnul Crucii se face astfel: se împreună primele trei degete de la mâna dreaptă - simbolizând Sfânta Treime - (degetul mare, arătătorul si cel mijlociu), iar celelalte două degete se tin strânse în palmă - simbolizând cele două firi ale Mântuitorului, firea dumnezeiască si omenească. Apoi se duc la frunte, la piept si la umărul drept si la urmă la umărul stâng, rostind cuvintele: În numele Tatălui (la frunte) si al Fiului (la piept) si al Sfântului Duh (de la un umăr la altul), după care zicem "Amin!"

"În numele Tatălui" înseanmâ cinstirea lui Dumnezeu- Tatăl, Stăpânul tuturor. Coborârea mâinii la piept rostind cuvintele "si al Fiului" înseanmâ coborârea Fiului lui Dumnezeu pe pământ pentru mântuirea noastră. Iar ducerea mâinii de la umărul drept la cel stâng, rostind cuvintele "si al Sfântului Duh", înseamnă împăcarea noastră cu Dumnezeu si împreunarea cu El, prin harul Sfântului Duh adus nouă de Dumnezeu- Fiul.

Sectarul: Nu avem trebuintă de semnul Crucii făcut cu mâna, pentru că Dumnezeu nu cere slujirea mâinilor omenesti, căci cei ce se închină lui Dumnezeu trebuie să I se închine în duh si în adevăr si nu în trup, după cuvântul apostolului: Dumnezeu... fiind Domnul cerului si al pământului, nu locuieste în temple făcute de mâini, nici nu este slujit de mâini omenesti, ca si cum ar avea nevoie de ceva, El dând tuturor viată si suflare si toate... (Fapte 17, 24-25). Iar Mântuitorul a vorbit femeii samarinence: Dar vine ceasul si acum este, când adevăratii închinători se vor închina Tatălui în duh si în adevăr, că si Tatăl astfel de închinători Îsi doreste. Duh este Dumnezeu si cei ce I se închină, trebuie să I se închine în duh si în adevăr (loan 4, 23-24). Deci, închinarea trebuie să fie în duh si nu în trup, cu duhul, iar nu cu mâna, în semnul Crucii.

Preotul: In citatul prim nu este vorba de semnul Sfintei Cruci făcut cu mâna. Aici se spune numai că pe Dumnezeu nu trebuie să-L slujim cu ostenelile mâinilor noastre, cum am sluji pe oarecare om mai mare al nostru. Dumnezeu nu are nevoie de asemenea slujitori, omul fiind atât de mic fată de El, încât în privinta aceasta, ca si de altfel în orice privintă, nu-L poate ajuta cu nimic.

În citatul al doilea, de asemenea, este vorba de cu totul altceva, si anume, că în curând se va începe o epocă nouă, în care închinarea lui Dumnezeu (cultul dumnezeiesc) va fi mai aproape de desăvârsire, mai adevărată (lăuntrică si spirituală), iar nu ca până atunci, aproape numai formală (exterioară si materială), legată de un anumit fel de lăcas (templul), de o anumită localitate (Iemsalim, respectiv Garizim), de o anumită natiune (iudei, respectiv, samarineni). Căci Dumnezeu este Duh si ca atare nu poate fi cuprins între zidurile unui templu oarecare, fie în Ierusalim, pe Muntele Sion, fie în Samaria, pe Muntele Garizim, si monopolizat acolo. El este pretutindeni si de aceea închinarea nu trebuie să fie legată de ceva material sau mărginit, ci trebuie să se facă "în duh", adică să fie intemă (spirituală), cum nici la samarineni, nici la iudei nu fusese până atunci. Această închinare "în duh" este o închinare "în adevăr" sau adevărată - si aceasta va trebui să fie căutată si practicată. Dar prin aceasta nu înseamnâ că se înlătură cultul exterior, ci numai că se pune mai multă bază pe cel interior, atât de nesocotit mai înainte; căci si cultul extern este necesar, dat fiind natura dublă a făpturii noastre, trupească si sufletească (Matei 6, 5-6; Rom. 12, 1; 1 Cor. 6, 15).

Dacă voi, sectarii, cereti de la noi numai închinare în duh, pentru ce voi, când vă rugati, plecati genunchii, vă plecati capetele, vă bateti piepturile, vă ridicati mâinile, vă împreunati mâinile amândouă si alte multe manifestări de acestea aveti în vremea rugăciunii? Pentm că si acestea sunt asemănătoare cu facerea semnului Crucii cu mâna, fiind participări ale trupului vostru la rugăciune. Oare credeti voi că vă puteti ruga vreodată fără ca trupul vostru să ia parte la osteneala rugăciunii? Dacă ati fi niste duhuri fără de trup, v-am crede, dar nefiind, niciodată nu vom crede aceste afirmatii neîntemeiate pe adevăr. Ca si îngenuncherea, ca si plecarea capului, ca si metania sau ca si ridicarea mâinilor în sus la rugăciune, tot asa si semnul Sfintei Cruci făcut cu mâna, este un semn care arată o tinută religioasă sau o stare sufletească de evlavie în fata lui Dumnezeu, Căruia trebuie să-I slujim si cu sufletul si cu trupul nostru (I Cor. 6, 20; Filip. 1, 20).

Potrivnicii Crucii si ai semnului ei sunt vrăjmasii Crucii lui Hristos (Filip. 3, 18-19). Semnul Sfintei Cruci va vesti venirea a doua a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, după mărturia Sfintei Scripturi, care zice: Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului si vor plânge toate neamurile pământului si vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere si cu slavă multă (Matei 24, 30-31). Acel semn este Crucea, deoarece ea este semnul puterii si al biruintei lui Hristos (I Cor. 1, 18; Col. 2, 15). Cu adevărat atunci se vor rusina cu rusine vesnică si căintă toti vrăjmasii si hulitorii Sfintei Cruci; dar atunci căinta lor nu le va mai folosi.

Satana urăste foarte mult semnul Sfintei Cruci, căci este arma cea nebiruită cu care Hristos a biruit si a prădat iadul, si de aceea îndeamnă pe toti cei rătăciti de la adevăr si care îi slujesc lui, să hulească si să vrăjmăsească Crucea lui Hristos, căci, după cum câinele fuge de bătul cu care a fost lovit, tot asa si diavolul fuge de Crucea care îi aminteste că prin ea a fost biruit.

Credinciosul: Dar prin care semn a mai fost prefigurată Crucea Domnului nostru Iisus Hristos în Sfânta Scriptură?

Preotul: Crucea a fost închipuită cu taină în Legea Veche prin semnul "T" (Tau), care-i apăra pe cei ce îl aveau pe frunte (Iez. 9, 4-6). Pentru noi, crestinii, crucea este pecetea lui Dumnezeu care păstrează nevătămati pe cei ce o au însemnată pe fruntile lor (Apoc. 7, 2-3). Vezi si la Apocalipsă 9, 4.